

# LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Letnik LXXIII.

Ljubljana, 9. marca 1936.

Štev. 2.—3.

Izhaja mesečno. — Leto 1936. — Naročnina: 50 Din letno.

3.

## Gospodom duhovnikom za leto 1936.

I.

Najprej moram povedati, kaj sem v Ameriki videl lepega in posnemanja vrednega. Kar je vernih ljudi, res zgledno lepo žive s cerkvijo in z duhovniki in točno drže disciplino. Med drugim se mi zdi posebne omembe vredno sledeče:

1. Sv. obhajilo se redno deli le med sveto mašo. Tudi pri slovesni pontifikalni maši. Če je veliko število obhajancev, obhajata dva duhovnika, da gre hitreje. Obhajajo pa vkljub temu dostojno, primerno počasi. Verniki, ki ne gredo k obhajilu, se prav nikjer ne pritožujejo, da morajo radi tega predolgo ostati v cerkvi. Seveda se obhajilo deli tudi izven maše, ako je potrebno. Red pri sv. obhajilu je vzoren. Nikdar ni nobenega prerivanja, reditelji skrbijo za to, da gredo verniki po eni strani k obhajilni mizi, po drugi strani od nje, vsak zopet na svoj prostor v cerkvi. S tem je vnanja zbranost in pobožnost zelo povzdignjena.

2. Verniki mnogo lepše sodelujejo pri sv. maši kakor je to pri nas navada. Vsi verniki hkratu stojе, kleče ali sede prav kakor v koru. Ko pozvoni pri vratih zakristije, vsi verniki vstanejo. Ko začne mašnik pred stopnicami oltarja pristopne molitve, vsi pokleknejo. Pri Gloria in Oratio stojе, pri epistoli sedijo itd. S tem je pozornost vernikov mnogo bolj obrnjena na posamezne dele in na potek sv. maše. Tako delajo verniki pri vsaki sv. maši, tudi ob delavnikih, če jih je samo malo število navzočih.

3. Poroke se vrše vedno le dopoldne s sv. mašo. Presečen sem bil, ko sem videl, kako lepo se vedejo poročenci, ko pristopajo k oltarju (k »benedictio sponsae«, k obhajilu) in zopet odhajajo, pa so mi povedali, da ima duhovnik s poročencema in z drugom ter družico prej posebno vajo v cerkvi, da potem pri poroki niso nerodni, ampak se znajo lepo in svetemu opraviu primerno vesti. Tudi pogrebi se vrše povsod dopoldne z mašo, in to ne samo na deželi kakor pri nas, ampak tudi v mestih. Katoliškega pogreba nikjer ni na popoldne.

4. Najlepši vtis v ameriških cerkvah pa so napravili name ministri. Ze njihovo angleško ime: »Altarboys« je značilno in mnogo več pove kot naš strežnik ali ministrant. Jih je pa pri vsaki cerkvi veliko število, imajo svoje lastno društvo, mnogokje tudi lastno obleko, za katero morajo sami skrbeti, da je cela in snažna. Po večini sem jih našel odlično poučene, da so »asistirali« ne samo »stregli« kakor najbolj zgledna bogoslovska asistena. Pri slovesnih mašah tvorijo kor kot pri nas v stolnici gg. kanoniki. Vse to znatno povzdigne lepoto in častljivost božje

službe. Poučevati in voditi ministrante je zelo važno delo, za katero duhovniki in sestre-redovnice, kjer so, mnogo časa porabijo. Ministrirajo pa fantje, vsaj dokler v šolo hodijo, t. j. do 18. leta. Večji nastopajo navadno le ob nedeljah in praznikih. Honorarja ne dobivajo, služba je častna ter smatra vsak za odliko, da sme služiti pri oltarju. Marsikateri odrasel fant in mož mi je s ponosom povedal: »Jaz sem bil tudi altarboy.«

5. Skoraj vsak duhovnik binira, da je v vsaki župniji zadostno število maš in ni gneče v cerkvi, ampak da vsak lahko sedi. Večinoma ima vsaka župna cerkev svoje reditelje, ki skrbijo za to, da dobi vsak vernik sedež in da se ostali ne gnetejo pri vratih. Klopi ne stojijo na podiju kakor pri nas, ampak na cerkvenem tlaku, kar je bolj praktično in bolj higienično, ko se ne zbira pod podijem nesnaga in prah. Tlak je večinoma lesen ali pa pokrit z neko vrstjo linolea, da ni mrzel. Pri nas pa skoraj pol leta pokriva mrzli kameniti tlak lesen pod, po katerem stopinje prav ropotajo, pod njim pa se zbira vsa nesnaga. Klopi v ameriških cerkvah so mnogo bolj udobne, v njih se more ali udobno sedeti ali udobno klečati, vmesna pozicija ni mogoča — pri nas večinoma ni mogoče ne udobno sedeti, ne udobno klečati — marveč le čepeti. Postajanja zunaj cerkve Amerika ne pozna. Mislim, da je temu glavni vzrok ta, da ima vsak vernik v cerkvi dosti udoben prostor. Če so klopi zasedene, postavijo reditelji po cerkvi še stole, da more vsak sedeti. Le ob redkih prilikah (n. pr. ob polnočnici, ob sklepu misijona i. sl.) morajo verniki tudi stati. Sedeži v cerkvi so brezplačni in vsakemu verniku na razpolago.

6. Kakor znano, morajo verniki cerkev, njene naprave in duhovščino sami vzdrževati, zato je zelo mnogo »kolekt«. Je navadna »nedeljska« kolekta, potem še mesečna kolekta, potem za škofijo, za semenišče itd. Prav te dni sem dobil tiskano poročilo hrvatske župnije svetega Nikolaja v Millvale, Pa., za l. 1935. V seznamu dohodkov ima sledeče razne »kolekte«: članarina (župnijska), mesečna kolekta, nedeljska kolekta v cerkvi, hišna kolekta (se pobira po hišah od posebej nastavljenih kolektorjev), velikonočno, telovo, nikolajevo in božično darovanje, in še »Coal collection«, t. j. zbirka za premog, ker so cerkve povsod kurjene. To so redne kolekte, poleg teh so še izredne, n. pr. ob priliki misijona. Požrtvovalnost vernikov je res velika, zlasti še tam, kjer imajo svoje lastne šole, katere pa skušajo ustanoviti povsod, če je le količkaj mogoče. Pobirajo pa v cerkvi ugledni možje in si štejejo to v čast. Ko pozvoni za darovanje, prikorakajo »kolektorji«, dva ali štirje, z dostojnim korakom do obhajilne mize, tam so pripravljene košarice, jih vzamejo in gredo od klopi do klopi. Verniki imajo svoj dar v posebnih kuvertah, katere župni urad dostavi na dom ali za posebne namene porazdeli po klopih. Na ovoj napiše darovalec ime in znesek, ki ga daruje. Vsi darovi se točno vknjižujejo. V letnem poročilu so vsi darovi z imeni darovalcev izkazani. Da se že šolski otroci privadijo dolžnosti vzdrževati cerkev, imajo za otroke posebne manjše kuverte, v katerih oddajajo svoje majhne darove. Duhovniki imajo s tem zelo veliko posla, pa tudi mnogo skrbi, zlasti če je velik del faranov brezposeln ali pa če ima cerkev dolgove.

7. Kar je vernih ljudi, ki svojo vero tudi praktično udeležujejo, so iskreno vdani duhovnikom in jih zelo spoštujejo, pri tem pa so v nekem zaupno-prijateljskem odnosu do njih. Kako čudovito zaupno in lepo zveni naslov: »Father — oče«. Pri vsakem drugem stavku ga ponavljajo. Je to izraz tistega družinskega duha, ki združuje vernike in duhovnike župnije v neko toplo skupnost. To lepo razmerje se mi je izmed vsega lepega v Ameriki najbolj dopadlo. Še vedno

mi zvene v ušesih odgovori in nagovori ameriške mladine: Yes, father; good evening, father; Halloo father Bishop itd. Na splošno uživajo katoliški duhovniki pri vseh slojih in tudi inovercih velik ugled. Irei n. pr., ki izgube vero, nikdar ne napadajo duhovnikov, nasprotno, celo branijo jih, če slišijo koga zoper nje govoriti. Slovenci so v tem oziru žalostno nasprotje. Če izgubi vero in postane svobodomislec ali socialist, potem je prvo njegovo delo, da napada »farje«, zlasti se ženske v tem nečastnem poslu odlikujejo s posebno strastnostjo.

8. Župnišča ameriška bi morala biti vzor tudi za nas. So majhna in udobna. Naše stare, pa tudi novejša župnijske zgradbe so velike, nepraktične, prostori neizrabljeni. V Ameriki skrbijo za to, da je dosti vode (za kopalnice, klosete in umivalnike). Če je mogoče, ima vsaka soba (oziroma stanovanje) tekočo mrzlo in toplo vodo. Ta je lahko na razpolago, ko ima vsaka hiša centralno kurjavo, ne le župnišča, ampak tudi delavska stanovanja. Kloseti so na izpiranje prav povsod in zakurjeni, kar je z zdravstvenega stališča važno in niso po starokrajski navadi potisnjeni v kak skrit in majhen kot. V vseh novejših zgradbah so združeni s spalnico.

Župnišča so vsa inventarno opremljena. Duhovnik lastnega nima več kot obleko, nekaj knjig (ker tudi knjižnice so inventarne), pa morda avto. To se mi zdi sila praktično. Koliko manj stroškov, koliko manj težav pri selitvi. Pri nas sem mnogokrat slišal pomisleke proti inventarni opremljenosti iz zdravstvenih razlogov, v Ameriki takih pomislov nimajo, ko pa se more vse temeljito desinficirati. Oprema je povsod lepa in po ameriško udobna. V naši škofiji moramo resno na to misliti, da vsaj kaplanska stanovanja inventarno opremimo.

## II.

1. Ko sem se povrnil v domačo škofijo, sem zvedel, da se komunizem tudi pri nas silovito širi in zastruplja s svojimi zmotami sicer dobre ljudi, ki pač v stiski sedanosti iščejo izhoda in preradi poslušajo bajke o komunističnem raju na zemlji. Vsi čutimo, da prihaja tudi pri nas kakor drugod po svetu čas, ko si bosta komunizem in katolicizem stala v odločilnem boju nasproti. Mi vemo, kje bo končna zmaga, ker imamo božjo prerokbo za se, a vendar gre pri tem boju za vsako posamezno dušo, da se ne pogubi. Zaradi tega moramo to nevarnost za duše z vsemi naravnimi in nadnaravnimi sredstvi že zdaj odstranjati.

Prvo je, da ljudi temeljito poučujemo v pozitivnem verskem nauku in jih navajamo z vsemi sredstvi k zvestemu vršenju verskih dolžnosti. To je najboljša obramba. Drugo pa je, da skušamo ljudem pokazati zmotnost in nesmiselnost komunističnih načel v teoriji in praksi. Ločiti moramo dvoje: gospodarski in kulturni nauk komunizma ali bolje rečeno kominterne. Kar se tiče gospodarske ali materialno-socialne preuredbe, moramo razlagati in pojasnjevati nauke papeških enciklik Rerum novarum in Quadragesimo anno, ki kažejo realno možno in zdravo rešitev socialnih problemov v korist vseh slojev človeške družbe. Glede kulturnih načel, ki jih zastopa kominterne, moramo pokazati v vsej goloti brezmiselnost brezboštva in njen boj proti vsakemu verstvu. V tem je popolna zmaga komunizma sploh nemogoča, ker je proti človeški naravi. Nemogoče je v vseh ljudeh ubiti naravno težnjo k Bogu in večnosti.

Za naše razmere je značilno, da je znaten del mlade inteligence komunističen in da se širi komunizem celo med kmete. Nerazumljivo je, da bi kmet mogel iz prepričanja biti vnet za to, da izgubi svojo zemljo in bi jo oddal nekemu kolektivu. To nasprotuje kmetskemu bistvu. Če

je kateri kmet pristaš komunističnih nazorov, je to iz nevednosti, ker mu zapeljivci prikrivajo pravi obraz in pravi cilj agrarnega komunizma. Obubožani kmet pa se v težki gospodarski stiski razveseli vsakega žarka nade na boljšo bodočnost. Da je pa del tiste mlade inteligence, ki je že od rojstva in po vzgoji skozi in skozi buržujska, in nikoli ni stradala ne hrane ne obleke, komunističen, se mi zdi samo moda. Brez trdnega verskega temelja se lovi za dnevnimi gesli, ki začasno blešče in slepijo kratkovidnega človeka. Mnogo je tudi preračunjenega pri tem. Hočejo postati voditelji in mislijo, da bodo pri eventualnem komunističnem preokretu v družbi ostali na površini med redkimi voditelji proletarske diktature in si tako zagotovili udobno življenje, dočim bo pravi sedanji proletarec tudi v proletarski republiki ostal trpin, hujski kot sedaj. Kako naj razumemo n. pr. dejstvo, da je bogata gospa, ki za svoje pse dnevno več izda kot bi tri številne delavske družine rabile za dobro preživljanje, navdušena komunistka in postane celo »mučenica« za sveto stvar proletariata, obsojena v daljši zapor. Ne moremo si kaj takega drugače razlagati kot s tem, da taka oseba dobro računa na to, da bodo v bodoči proletarski republiki imeli »mučenci« izza časa buržujske »diktature« privilegirano stališče. Torej bo na vsak način ostala taka dama na mehkih sedežih. Pravi delavec-trpin pa bo moral občudovaje dvigati pogled k njej in slaviti njene neprecenljive zasluge.

Tretje pa je, da v vsaki župniji zberemo ljudi, ki so pripravljeni ne samo teoretično braniti ljudsko lastnino in verske svetinje proti navalu hlapcev kominterne. Zdi se sicer, da nasilni pokreti še niso pred durmi, a to vemo iz zgodovine, da v danem slučaju napad ne pojde na kapitaliste, ampak na cerkve, verske zavode in njihove osebe. Hispania docet. V vsaki župniji morajo simpatizerji kominterne vedeti, da je vsaj trikrat večje število takih, ki so pripravljeni na vse, ki se ne bodo dali prese-netiti in ne bodo pustili uničiti, kar jim je svetega.

V boju zoper komunistične zmote za prava načela služijo prav dobro »knjižice«, katere izdaja Salezijanska družba na Rakovniku. Imajo to prednost, da so poceni in se zato morejo v masah razširiti med ljudstvom. Nekateri zaslužijo, da se vzamejo za podlago v šoli prosvetnih društev ali katoliške akcije.

Končno pa naj omenim (česar niti ni treba), da mora iti naša borba tudi proti izrodu kapitalizma, ki je povzročil vso sedanjo stisko. Cerkev je stala vedno na strani zatiranih in krivice trpečih, zato naj danes ti vidijo in čutijo, da tudi predstavniki Cerkve stoje na njihovi strani pripravljeni pomagati jim v pravični borbi po navodilih Cerkve.

2. Katoliška akcija v naši škofiji je prišla v nekak zastoj. Vzrok leži v tem, da se pripravljajo nova pravila, po katerih bo KA organizirana v obeh slovenskih škofijah. Tako delo, ako hoče biti temeljito in uspešno, rabi mnogo časa. Zdaj so pravila toliko izdelana, da jih bo začel pretresati medškofijski odbor. Do jeseni, upam, bo z božjo pomočjo vse tako urejeno, da bo novi odbor že deloval in enotno vodil delo KA v obeh škofijah.

3. Ni dvoma, prečastiti gospodje, da živimo v odločilnih časih, ki vsebujejo neizmerno mnogo nevarnosti in strupa. V takih časih moramo s podvojeno vnemo skrbeti za nadnaravno usmerjenost in svetost svojega duhovniškega življenja. Izvrsten in preizkušen pripomoček k temu je Unio Apostolica, čije škofijski voditelj je g. spiritual dr. Ciril Potočnik. Na vse gospode duhovnike, ki še niso člani, je poslal okrožnice. Preberite jih in pristopite. Serva ordinem et ordo servabit te!

4. V zadnjih letih prihaja dan za dnem k škofu toliko strank, da škof ne najde več časa za tisto delo, ki ga nihče namesto njega opraviti ne more. Enako tožijo tudi drugi moji tovariši. Da bom vsaj deloma zmozel opraviti svoje dolžnosti, sem se moral odločiti, da odslej naprej sprejemam stranke brez poziva samo ob torkih, četrčkih in petkih od 10 do 12. Vse druge dneve in ob drugem dnevnem času pa samo stranke, ki so bile pozvane ali s katerimi je bil čas obiska dogovorjen. Za gospode duhovnike seveda velja izjema: *Sacerdotibus aditus ad episcopum semper patet*. Saj prihajajo službeno.

5. Dragi gospodje, bodimo v svojem delu in zaupanju v božjo pomoč veliki optimisti. S tem optimizmom sem se lotil priprav za zidanje novega bogoslovnega semenišča. Vem, da boste storili vse, kar je mogoče, ko bom stopil pred Vas z določnejšimi načrti in s pozivom na zbiranje prispevkov. Vem, da je zadeva Vam vsem prav tako pri srcu kakor meni.

Božji blagoslov in milost Jezusova z Vami!

V Ljubljani, dne 3. marca 1936.

† Gregorij,  
škof.

4.

## Kanonična vizitacija in birmovanje.

Obča želja gospodov župnikov je, da bi se vizitacija in birmovanje vršilo na spomlad do konca šolskega leta. Med počitnicami iz razumljivih razlogov gospodje nimajo radi birmovanja, vizitacija sama bi se sicer mogla vršiti. Na jesen takoj ob začetku šolskega leta pa gospodje kateheti nimajo še otrok zadostno pripravljenih. Pozna jesen pa zaradi kratkega dneva in hladnega vremena zopet ni prikladna za birmo.

Ker pa se šolsko leto zaključuje redno že 28. junija, je čas od velike noči do sklepa šolskega leta prekratek, da bi mogel vsako leto vse župnije, ki pridejo pri petletnem obtoku na vrsto, obiskati. Zaradi tega sem se odločil, da razdelim dekanije na šestleten turnus, tako da bo odslej v vsaki župniji redoma vsako šesto leto birmovanje in vizitacija.

Vrstni red bo sledeči:

- I. Dekanije: Ljubljanska okolica, Cerknica, Vrhnika.
- II. Dekanije: Kamnik, Ribnica, Šmarje.
- III. Dekanije: Leskovec, Litija, Semič.
- IV. Dekanije: Kranj, Radovljica - levi breg Save, Trebnje.
- V. Dekanije: Kočevje, Novo mesto, Radovljica - desni breg Save.
- VI. Dekanije: Loka, Moravče, Žužemberk.

Ko začenjam letos vizitacijo škofije v drugič, naročam prizadetim gospodom, da se ravna po dosedanjih določbah (Škof. list l. 1931, str. 8 do 11; l. 1932, str. 11—13, in l. 1934, str. 19), poleg tega pa naj vizitatorju predlože rešenje zadnje škofove vizitacije.

Red vizitacije in birmovanja v letu 1936:

### 1. Dekanija Moravče.

(Izostalo lanskó leto.)

1. Zlato polje v četrtek, 16. aprila;
2. Peče v nedeljo, 24. maja;
3. Sv. Križ nad Moravčami v četrtek, 4. junija;
4. Št. Ožbalt v četrtek, 2. julija.

## 2. Dekanija Ljubljanska okolica.

5. Št. Vid nad Ljubljano v nedeljo, 19. aprila;
6. Preska v ponedeljek, 20. aprila;
7. Sora v torek, 21. aprila;
8. Šmartin v sredo, 22. aprila;
9. Črnuče v četrtek, 23. aprila;
10. Ježica v petek, 24. aprila;
11. Št. Jakob ob Savi v soboto, 25. aprila;
12. Devica Marija v Polju v nedeljo, 26. aprila;
13. Dol v ponedeljek, 27. aprila;
14. Sv. Helena v torek, 28. aprila;
15. Rudnik v četrtek, 30. aprila;
16. Želimlje v petek, 1. maja;
17. Golo v soboto, 2. maja;
18. Ig v nedeljo, 3. maja;
19. Tomišelj v ponedeljek, 4. maja;
20. Brezovica v torek, 5. maja;
21. Dobrova v sredo, 6. maja;
22. Polhov Gradec v četrtek, 7. maja;
23. Sostro v nedeljo, 10. maja;
24. Sv. Katarina v torek, 12. maja.

## 3. Dekanija Loka.

25. Črni vrh nad Polhovim Gradcem v petek, 8. maja.

## 4. Dekanija Vrhnika.

26. Preserje v četrtek, 14. maja;
27. Rakitna v petek, 15. maja;
28. Vrhnika v nedeljo, 17. maja;
29. Zaplana v ponedeljek, 18. maja;
30. Rovte v torek, 19. maja;
31. Št. Jošt v sredo, 20. maja;
32. Horjul v četrtek, 21. maja;
33. Podlipa v petek, 22. maja;
34. Dolenji Logatec v sredo, 27. maja;
35. Gorenji Logatec v četrtek, 28. maja;
36. Hotedršica v sredo, 24. junija;
37. Sv. Trije kralji na Vrhju v četrtek, 25. junija;
38. Borovnica v petek, 26. junija.

## 5. Dekanija Cerknica.

39. Cerknica v soboto in nedeljo, 13. in 14. junija;
40. Grahovo v ponedeljek, 15. junija;
41. Stari trg v torek, 16. junija;
42. Babno polje v sredo, 17. junija;
43. Bloke v četrtek, 18. junija;
44. Sv. Trojica v petek, 19. junija;
45. Sv. Vid v soboto, 20. junija;
46. Begunje v nedeljo, 21. junija;
47. Unec v ponedeljek, 22. junija;
48. Planina v torek, 23. junija.

V Ljubljani, dne 28. februarja 1936.

† Gregorij,  
škof.

## Pastoralne konference v letu 1936.

Pastoralne konference so ukazane v kanonu 131. Obvezne so za vso svetno duhovščino in za redovnike, če izvršujejo dušno pastirstvo, za ostale, ki imajo spovedno sodnost, pa le, ako v redovni hiši nimajo lastnih konferenc ali kazusov. Sicer moram reči, da se gospodje na splošno točno udeležujejo pastoralnih konferenc, vendar pa jih je nekaj, ki iz malovrednih razlogov skoraj redno izostajajo. Vse prizadete z vso resnostjo opominjam, da to svojo duhovniško dolžnost vestno izpolnjujejo, da si pri konferencah počivajo in razširijo teološko znanje, se o važnih dušnopastirskih problemih sedanosti pomenijo in potem z vsemi sobraty v dekaniji složno delujejo po istih načelih. Kdor je zadržan udeležiti se konference, se mora pri g. dekanu pismeno opravičiti in svojo odsotnost utemeljiti. Gg. dekani pa naj pismeno opravičilo priložijo konferenčnemu zapisniku, v katerem morajo biti imenoma označeni tisti odsotni, ki so po kanonu 131. dolžni priti na konferenco.

Predmeti za posvetovanje na letošnjih konferencah so sledeči:

### I. Na pomladanski konferenci:

1. Kakšna naj bo za današnji čas pridiga po vsebini in obliki?

2. Casus: *Alienus mercator, etiamsi aere alieno gravatur excedente suam substantiam, pecuniam novam mutuatur, restrictione late mentali creditorem celans statum bonorum suorum. — Cum ex negotio feliciter peracto foenus solvere et mutui partem reddere posset, solutionem differt sperans fore, ut »inflatione« mox eventura pecuniae pretio diminuto merces suas aucto pretio vendere et mutuum totum reddere possit.*

Quaeritur:

1. quae sit natura mutui pecuniarii,
2. an foenus licitum sit,
3. quae sit obligatio foenus solvendi,
4. quid ad modum agendi Alieni dicendum sit?

### II. Na jesenski konferenci:

1. Nauki in navodila enciklike papeža Pija XI. »Ad catholici sacerdotii« z dne 20. decembra 1935.

2. Doctrina catholica de liceitate et ambitu dominii privati (zasebna lastnina) exponatur.

V Ljubljani, dne 4. marca 1936.

† Gregorij,  
škof.

## Odpustki

za molitev v spomin Gospodove smrti ob zvonjenju v petek.

Papež Benedikt XIV. je l. 1730 ukazal, naj vsak petek popoldne ob treh zvonih v vseh cerkvah po katoliškem svetu v spomin Gospodove smrti na križu. Vernikom, ki ob tej uri molijo pet očenašev in zdravamarij v namen sv. očeta, je dovolil odpustek 100 dni.

Papež Pij XI. pa je v devetnajststoletni spomin Gospodove smrti odločil: Kdor v petek, ko zvonijo, kakor je običaj v raznih krajih, ob tej ali oni uri, moli, kleče, če mu je lahko, pet očenašev in zdravamarij in doda v papežev namen vzdihljaj: »Molimo te, Kristus, in te hvalimo itd.« ali kaj podobnega, more dobiti: a) nepopolni odpustek 10 let vsak petek, ko opravi pobožno vajo vsaj s skesanim srcem; b) popolni odpustek proti navadnim pogojem, če je to pobožno vajo opravljal vsak petek ves mesec (S. Poenit., decr. 30. jan. 1933; A. A. S. 1933, 70; Škof. list 1933, 40).

Nastalo je vprašanje, če je za zadobitev odpustkov potrebno, da zvonijo. Papež Pij XI. je nanovo odločil, da se morejo ti odpustki dobiti tudi v onih krajih, kjer ni navade, da bi v spomin Gospodovega trpljenja in smrti zvonilo. Molitev se tam more opraviti ali v prvih popoldanskih urah, v katere pade čas, ko je po pričevanju evangelistov Gospod umrl, ali kak drug čas dneva, ko se po dotičnem krajevnem običaju ta spomin obhaja (S. Poenit., decr. 28. dec. 1935; A. A. S. 1936; 79).

Št. 891.

7.

## Izpiti duhovnikov v zmislu kan. 130.

Za letošnje izpite se določa sledeča tvarina:

**Iz osnovnega bogoslovja:** De Ecclesia. S posebnim ozirom na dušno pastirstvo.

**Iz dogmatike:** De actu fidei eiusque proprietatibus; de necessitate gratiae actualis, eius relatione ad naturam, de dispensatione eius, de iustificationis natura et effectibus formalibus gratiae sanctificantis; de visione beatifica; de sanctitate Christi, de sacerdotio Christi, de divina Maternitate B. M. V. deque privilegiis eam sequentibus; de SS. Eucharistiae sacramento; de confessione sacramentali; de contritione et attritione.

### II.

**Iz biblične vede:** Stari zakon: Uvodna vprašanja o knjigah SPSZ; vsebina historičnih knjig in eksegeza 150 psalmov.

**Novi zakon:** Uvod v sinoptične evangelijske in liste apostola Pavla; eksegeza evangelija sv. Janeza in Apostolskih del.

### III.

**Iz moralne teologije:** De principiis (Noldin). — De praeceptis Decalogi (expecto VII.). (Po Noldinu.)

**Iz pastoralne teologije:** O sv. maši in zakramentih.

**Iz cerkvenega prava:** De clericis (Can. 108—478). De matrimonio (Can. 1012—1143; 1960—1992). De beneficiis et administratione bonorum ecclesiasticorum (Can. 1409—1551).

Izpiti iz vseh treh skupin se bodo vršili v četrtek, 15. oktobra 1936, v avlah ljubljanske teološke fakultete (Alojzijevisče). Začetek ob osmih.

Eksaminandi se opozarjajo, naj se na dan izpita takoj zjutraj zglase na fakulteti, da ne bo nepotrebnega trganja in čakanja.

V Ljubljani, dne 29. februarja 1936.

† Gregorij,

Škof.

## 8.

**Novomašniki leta 1936.**

V mašnike bodo letos posvečeni sledeči bogoslovci ljubljanske škofije:

**Iz V. letnika:**

1. Jožef Pokorn, roj. v Škofji Loki dne 7. marca 1912.
2. Leopold Puhar, roj. v Kranju dne 7. novembra 1911.
3. Franc Šeškar, roj. v Tomišlju dne 16. julija 1910.
4. Valentin Toman, roj. v Kamni gorici dne 13. februarja 1913.
5. Ivan Tomažič, roj. v Ljubljani (Sv. Peter) dne 18. novembra 1912.
6. Jožef Vovk, roj. v župniji Ovsiše dne 17. februarja 1911.
7. Vincencij Zaletel, roj. v župniji Št. Vid nad Ljubljano dne 20. julija 1912.

**Iz IV. letnika:**

1. Franc Dobovšek, roj. v Ljubljani (Sv. Peter) dne 13. novembra 1910.
2. Alojzij Dobrovoljc, roj. v župniji Vrhnika dne 19. junija 1911.
3. Alojzij Fister, roj. v župniji Tomišelj dne 18. junija 1910.
4. Franc Malovrh, roj. v Predosljah dne 21. aprila 1912.
5. Marko Mihelič, roj. v župniji Stari trg ob Kolpi dne 7. aprila 1912.
6. Ivan Šešek, roj. v Ljubljani (Trnovo) dne 28. decembra 1903.
7. Franc Soukal, roj. v Ljubljani (stolna župnija) dne 13. decembra 1909.

V zmislu določil kan. 998 cerkvenega zakonika naj se ti novomašniki v vseh župnih, duhovniških in samostanskih cerkvah razglase vernikom s prižnice in sicer na tretjo postno nedeljo, dne 15. marca 1936, s priporočilom, naj verniki molijo zanje, da bi postali in ostali duhovniki po Srcu Jezusovem ter da bi dobri Bog v teh hudih časih obudil veliko duhovskih poklicev. V zmislu določila v Škofijskem listu 1931 na str. 49 naj se na dan, ko se novomašniki razglase, in na dan njihovega mašniškega posvečenja moli pri dopoldanski in popoldanski službi božji molitev za novomašnike, kakor je v Cerkvenem molitveniku na str. 264.

Subdiakonati bodo imenovani prejeli na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca 1936, druga dva višja redova pa: diakonat v soboto pred tiho nedeljo, dne 28. marca 1936, prezbiterat pa na praznik sv. Cirila in Metoda, v nedeljo, dne 5. julija 1936.

V Ljubljani, dne 29. februarja 1936.

† Gregorij,  
škof.

## 9.

## **Podpisovanje prošnje za beatifikacijo Antona Martina Slomška.**

Slomškova družina v Mariboru, društvo, osnovano v ta namen, da podpira delo za Slomškovo beatifikacijo, bo z dovoljenjem škofijskega ordinariata razposlalo vsem župnim uradom pole za pobiranje podpisov,

kakor so se svoj čas pobirali za Baragovo beatifikacijo. To zadevo gospod prav toplo priporočam in prosim, da zbiranje podpisov izvedejo s pomočjo verskih organizacij v župniji. Podpisane pole naj se službeno pošljejo na škofijski ordinariat, odkoder bodo skupno predane Slomšekovi družini v Mariboru. Ta predaja bi se izvršila še pred Slomškovimi dnevi, ki se obhajajo 28. in 29. junija t. l. v Mariboru, zategadelj naj župni uradi do praznika sv. Rešnjega Telesa vrnejo podpisane pole.

V Ljubljani, dne 2. marca 1936.

† Gregorij,  
škof.

10.

## Proslava obletnice smrtnega dne sv. Cirila.

Škof. ordinariat je z okrožnico z dne 1. februarja 1936, št. 614, naročil vsem župnim in duhovnijskim uradom:

»V zmislu naročila skupnega pisma katoliških škofov Jugoslavije z dne 1. novembra 1935 (Škofijski list 1935, str. 107) se za ljubljansko škofijo odreja sledeče:

1. Dne 14. februarja naj se opravi, kjer je to mogoče, Missa votiva Sti Cyrilli et Methodii in naj se pozovejo verniki, zlasti mladina, k udeležbi.

2. V nedeljo, 16. februarja, ko se v naši škofiji slovesno obhaja obletnica kronanja svetega Očeta papeža Pija XI., naj se v pridigi omenja tudi spominski dan smrti sv. Cirila, čigar telo počiva v Rimu, in tako na poseben način veže katoliške Slovane s središčem katoliške Cerkve.

3. Kjer se na to nedeljo opravlja molitvena ura, naj se vzame po intenciji svetega očeta molitvena ura »za zedinjenje«.

4. Ob tej priložnosti priporočam gospodom duhovnikom novo izdajo najstarejšega življenjepisa svetih bratov, ki ga je oskrbel univ. prof. prelat dr. Franc Grivec in ga je izdala Družba sv. Mohorja v zbirki Cvetje iz domačih in tujih logov pod naslovom: Žitje Konstantina in Metodija. — † Gregorij, škof.«

11.

## Izpitno gradivo

iz bogoslovne stroke za drž. izpite kandidatov-veroučiteljev narodnih šol.

K čl. 15 točka 3 Pravil o opravljanju državnega strokovnega izpita za stalne veroučitelje narodnih šol (vidi Škof. list 1935, str. 73) si je glasom dopisa predsedstva škofovskih konferenc v Zagrebu z dne 25. januarja 1936, št. 14/Pr.-BK., minister za prosveto z odlokom z dne 8. maja 1935, O. n. br. 30.528, osvojil predlog tega predsedstva in predpisal gradivo za te izpite:

### I. Pregledno poznanje zgodovine božjega razodetja:

a) Stari zakon: Doba prarazodetja, doba Mozesovega razodetja, sinajska postava kot temelj moralne postave stare zaveze; preroki, njih poslanstvo in važnost, posebno z ozirom na mesijanske prerokbe.

b) Novi zakon: Kristusovo detinstvo, Kristusovo javno življenje, sinoptični pregled Kristusovega učenja in delovanja; Kristusovi čudeži,

trpljenje, smrt in vstajenje, prikazovanje po vstajenju in vnebohod. Prihod Svetega Duha, delovanje apostolov, začetek Kristusove Cerkve.

## II. Zgodovina katoliške Cerkve:

Razširjanje krščanstva, preganjanje kristjanov, Konstantin Veliki in milanski edikt, pokristjanjenje južnih Slovanov, delovanje sv. bratov Cirila in Metoda, delovanje krščanskih redov, boj krščanstva zoper islam. Delovanje škofov Slomškega in Strossmayerja ter najnovejša doba domače cerkvene zgodovine.

## III. Pregledno in obrazloženo poznanje katoliškega nauka o veri, o zapovedih, o milosti in sv. zakramentih:

a) 12 členov apostolske vere: o Bogu, božjem bistvu, o božjih popolnostih, o presveti Trojici, o stvarjenju sveta, o ohranjanju sveta; o ustvarjenju prvih dveh človekov in o izvirnem grehu; o Jezusu Kristusu Bogu-človeku in Odrešeniku, o njegovem delu odrešenja in njegovem poveličanju; o Svetem Duhu, o katoliški Cerkvi, njenem poglavarstvu in nezmotljivem učiteljstvu; o občestvu svetnikov, o vstajenju od mrtvih, o posebni in vesoljni sodbi, o nebesih, vicah in peklju.

b) Katoliški nra vni nauk: nauk o 10 božjih zapovedih, 5 cerkvenih zapovedih, in to z ozirom na njih pozitivni in negativni zmisel; nauk o krščanskih čednostih in o krščanski popolnosti, posebno o redovniškem življenju; nauk o grehu in različnih vrstah greha.

c) Nauk o milostih in svetih zakramentih v zvezi s cerkvenimi obredi in cerkvenim letom: o krstu, birmi, sv. evharistiji, pokori in odpuščanju, svetem maziljenju, mašniškem posvečenju, sv. zakonu, o blagoslovih, molitvi in krščanskih pobožnostih.

## IV. Poznanje veroučnih učbenikov za narodne šole:

Način obdelave posameznih metodičnih edinic po stopnjah psihološkega razvitka otrok v posameznih razredih narodne šole; z razlago učbenikov ima kandidat pokazati svojo teološko znanje.

O p o m b a : K čl. 10 č) (vidi Škof. list 1935, str. 71) se pripominja, da je minister za prosveto z odlokom z dne 25. februarja 1936, O. n. br. 9856, odobril sledeče knjige, ki naj jih uporabljajo kandidati pri pismenem katehetskem izpitu: Sveto pismo; Denzinger-Bannwart: Euchiridion Symbolorum; Rouet de Journal: Euchiridion Patristicum; Codex Juris Canonici.

V zmislu razpisa ministrstva prosvete z dne 19. januarja 1936, O. n. br. 84694/25, so dolžni delati izpit po zgoraj citiranih Pravilih samo veroučitelji-uradniški pripravniki; stalni veroučitelji-državni uradniki v določenih položajnih skupinah niso dolžni polagati ta izpit.

## Kje naj se zakon okliče in kje naj bo poroka?

Dr. Alojzij Odar.

1. Določbe glede kraja, kjer se morajo opraviti oklici, kakor tudi določbe o kraju, kjer se poroka more (veljavnost!) in sme (dopustnost!) izvršiti, so v obeh naših pravnih redih, v cerkvenem in v civilnem po o. d. z., razmeroma jasne in brez večjih težav. Kljub temu pa se pripete v praktični aplikaciji teh

določb precej pogosto razne nepravilnosti. Nekatere nastanejo le zaradi nepazljivosti in površnosti župnikov, druge pa imajo svoj vzrok drugod. Zaradi nepazljivosti prezro n. pr. župniki, da se mora zakon v določenih okoliščinah oklicati na več krajih in da ni dovoljeno sodelovati pri poroki, dokler ni uradnega potrdila, da so se oklici na vseh teh krajih opravili. Na račun župnikove nepazljivosti gredo dalje nepravilnosti, ki so nastale, ker je župnik zamenjal določbe o kraju oklicev z določbami o kraju poroke. Locus menstruae commorationis n. pr. prihaja v poštev le pri dopustnosti poroke, ne pa pri oklicih, župnik pa ga zamenja z nepravim domovališčem, ki je merodajno za oklice. Zgodi se tudi, da župnik pomeša cerkvenopravne določbe s civilno-pravnimi. Ker moramo upoštevati dva popolnoma različna pravna reda in v njima druge predpise za oklice in druge za poroko, morejo nastati pri nepravilnostih razne variante. K nepazljivosti pa se večkrat pritakne še nekakšno omalovaževanje določb o oklicih, češ da ni z njimi prizadeta veljavnost zakona, da gre pri njih le za prazne formalnosti, in tako dalje. Da razodeva tako modrovanje zelo malo pravnega umevanja, je na dlani. Župnikova dolžnost je skrbeti, da se bodo zakoni sklepali veljavno in dopustno tako v cerkvenem kot v civilnem področju. Omenjeno omalovaževanje je v precejšnji meri posledica preradodarnega spregledovanja oklicev, ki je ponekod v navadi. Če se namreč spregledi podeljujejo brez pravega objektivnega razloga, se s tem napravlja vtis, da so določbe o oklicih malo pomembne. Sloni pa preradodarno spregledovanje na prevelikem zaupanju, da so prošnje, ki jih pošiljajo župniki za spreglede oklicev, v resnici vselej utemeljene.

Mnogoterih nepravilnosti, ki se dogajajo glede oklicovanja, pa ne povzroče župniki, vsaj neposredno ne, pač pa včasih posredno, ker se v dvomljivih primerih ne obrnejo na ordinariat po rešitev, temveč kar na lastno pest primer »rešijo«. Praksa kaže, da so potrebne za izvrševanje občepравnih določb o oklicih in poroki podrobne naredbe, zlasti glede spornih in dvomljivih primerov. Mnogi škofje so taka navodila že izdali, kakor bo v tem sestavku še omenjeno. Tretja ljubljanska sinoda iz l. 1924 pa se je manj srečno zadovoljila s tem, da je izpisala nekatere občepравne določbe, kar nima za prakso nobenega pozitivnega pomena.

Življenje je večkrat bolj bogato, kot ga zajamejo pravne norme. Zaročenci n. pr. v modernem času prav pogosto tako »razbito« živijo, da njihovega domovališča in pristojnosti ni lahko dognati. Župnik na našem ozemlju pa mora vzporedno uvaževati dva pravna reda. Civilne določbe v o. d. z. o oklicih in poroki so sicer napravljene po določbah iz katoliškega zakonskega prava iz dobe po tridentinskem koncilu, vendar so popolnoma samostojne in se tudi stvarno v marsičem ločijo od cerkvenih. Njih interpretacija se giblje v drugi smeri kot interpretacija cerkvenih določb. Upoštevati je treba dalje predpise medpokrajinskega in meddržavnega zakonskega prava, ki se večkrat ne ujemajo ne s cerkvenimi ne s civilnimi predpisi iz o. d. z.

Navedeni razlogi, katerim bi mogli dodati še druge, menda zadosti pojasne, zakaj se dogaja, da se v bolj kompliciranih primerih gode nepravilnosti glede oklicovanja in poročanja. Nemara ne bo odveč, če opozorjen po primerih, ki so mi bili predloženi, v tem sestavku omenim nekatere stvari o kraju, kjer se morajo oklici opraviti, in o kraju, kjer se more in sme poroka izvršiti. Najprej bo govor o oklicih, potem o poroki; pri obeh pa moramo razlikovati med cerkvenimi in državnimi določbami.

2. Oklici po cerkvenih določbah. Zakon se mora trikrat javno oklicati v cerkvi na zaporedne nedelje in zapovedane praznike med mašo ali pri kakem drugem bogoslužnem opravilu, ki se ga verniki številno udeležujejo (kan. 1022, 1024). Zakon mora oklicati parochus proprius zaročencev (kan. 1023, § 1), torej župnik onega kraja, kjer imata zaročenca pravo domo-

vališče (domicilium) ali nepravo domovališče (quasidomicilium). Ako se je zaročenec mudil po svojem štirinajstem letu (po doseženi puberteti) ali zaročenka po svojem dvanajstem letu vsaj šest mesecev v kakšnem drugem kraju, kjer sedaj nima pravega ali nepravega domovališča, mora župnik primer javiti škofu. Škof nato odloči po svoji uvidevnosti, ali da se zakon okliče tudi v teh župnijah, ali da se na kak drug način dobe dokazi ali vsaj domneve, da si zaročenec oziroma zaročenka v teh krajih ni nakopala kakšnega zakonskega zadržka (kan. 1023, § 2). Ta določba je brez pogoja; primer se mora škofu naznaniti, četudi je gotovo, da ni zadržka. Kadar pa obstaja sum o zadržku, mora župnik primer škofu naznaniti, čeprav je kontrahent bival v kraju, kjer danes nima domovališča, manj kot šest mesecev (kan. 1023, § 3). Škof nato odloči kakor zgoraj.

Oklici se morajo opustiti pri tistem zakonu (matrimonium conscientiae) (kan. 1104) in pri zakonu med katoličanom in nekatoličanom, bodisi kristjanom ali nekristjanom, vendar more pri tem zakonu škof nasprotno odrediti (kan. 1026). Ako škof pri takem zakonu oklice ukaže, se ti izvrše le v krajih, ki pridejo v poštev na strani katoliškega kontrahenta. Status liber nekatoliškega kontrahenta se mora dognati na drug način. V ljubljanski škofiji se zakon med katoličanom in nekatoličanom mora oklicati (3 sinoda 74). Oklici se morejo opustiti pri zakonu, ki se sklene v izredni obliki po kan. 1098.

Namesto oklicev more škof odrediti, da se imena zaročencev afiširajo na cerkvena vrata in ostanejo afiširana osem dni, med katerimi morata biti vsaj dva praznična dneva (kan. 1025). Spregledovanje oklicev spada po kan. 1028 v škofovo pristojnost. Župnik zaročencev ne sme poročiti, dokler ni prejel uradnega poročila, da so se oklici opravili v vseh župnijah (kan. 1029). Ako se po opravljenih oklicih poroka ne izvrši v šestih mesecih, se morajo oklici ponoviti, ako škof ne odloči drugače (kan. 1030, § 2).

To so v kratkem občepravne cerkvene določbe o oklicih, v kolikor nas na tem mestu zanimajo. V naslednjem si nekatere od njih točneje ogledimo; najprej pa se ustavimo pri njih obveznosti in spregledovanju.

3. Že iz površnega pregleda navedenih določb razberemo, da ima cerkveni zakonodavec oklice za važno zadevo. Ta ugotovitev ni brez pomena pri vprašanju o spregledovanju oklicev. Glede pravnega značaja določb o oklicih je treba upoštevati kan. 21 in kan. 84. Po kan. 21 »leges latae ad praecavendum periculum generale« vežejo tudi takrat, ko ni v konkretnem primeru prav nobene nevarnosti. Med te zakone nedvomno spada tudi zakon o oklicih. Zato župnik nikoli ne sme opustiti nobenega predpisanega oklica, čeprav je moralno prepričan, da ni nobene ovire za zakon. O notranji moralni obveznosti določb o oklicih uči Gasparri<sup>1</sup> za sv. Alfonzom: »Omittere sine venia Ordinarii praeter casum necessitatis tres publicationes certum, duas probabiles, unam probabile est esse culpam gravem.«<sup>2</sup> V starem pravu je bila določba o oklicih sankcionirana; župnika in duhovnika sploh, ki je sodeloval pri sklenitvi zakona, ki ni bil oklican, je zadela po določbi IV lateranskega koncila<sup>3</sup> ipso facto<sup>4</sup> suspenzija za tri leta. V veljavnem pravu določbe o oklicih sicer niso izrečno

<sup>1</sup> Tractatus canonicus de matrimonio I, 1932, 93.

<sup>2</sup> Creusen trdi, da opustitev dveh oklicev ni peccatum grave, ako je župnik moralno izvesten, da ovire za zakon ni (Vermeersch-Creusen, Epitome iuris canonici II, 1927, 177-178).

<sup>3</sup> C. 3, § 2 X 4, 3.

<sup>4</sup> V konst. Pija IX. »Apostolicae sedis« z dne 12. okt. 1869 (Fontes, ed. Gasparri III, 24-31), ki je znova uredila censure latae sententiae, omenjene kazni ni več; postala je torej censura ferendae sententiae ali celo zgolj arbitrarna kazen (prim. Hollweck, Die kirchlichen Strafgesetze 1899, § 280, op. 4).

kazensko sankcionirane, vendar pa more njih prestopke ordinarij kaznovati z arbitrarno kaznijo po kan. 2221, 2222 in 2382.<sup>5</sup>

Določbe o oklicih so splošen zakon; škofu je sicer po kan. 1028 dana pravica, spregledovati oklice, vendar posluje pri tem škof kot inferior v smislu kan. 84, § 1; zato se zahteva po istem kánonu upravičen razlog ne le za dopustnost, temveč tudi za veljavnost spregleda, ki ga škof podeli. Kateri razlogi so zadostni za spregledovanje oklicev, tega zakonik ne pove. Ravnati se je zato po kan. 84, § 1, ki določa na splošno, da je treba pri podeljevanju dispenz upoštevati važnost zakonskega določila, za čigar dispenzo gre. Škof presoja upravičenost konkretnega razloga po svoji uvidevnosti, toda upoštevati mora splošni cerkvenopravni sistem, občno cerkveno prakso in doktrino. Odločati po svoji uvidevnosti ni namreč isto kot odločati samovoljno.

Tridentski koncil je navajal kot razlog za spregled oklicev utemeljen strah, da bo sicer kdo zlohotno skušal preprečiti zakon.<sup>6</sup> Papež Benedikt XIV. je v encikliki »*Nimiam licentiam*« z dne 18. maja 1743,<sup>7</sup> naslovljeni na poljske škofo, ostro obsodil razvado, da so se podeljevali oklici brez zadostnih razlogov. Kateri razlogi so zadostni, o tem avtorji niso popolnoma edini. Zelo popustljiv je v tej stvari Gasparri; piše namreč: »*Si Ordinarius certus moraliter est nullum adesse impedimentum, dispensare potest, etsi non teneatur, etiam ab omnibus publicationibus eo quod nupturientes hanc dispensationem petunt aut desiderant, absque alia causa. Ipsa scilicet certitudo moralis de absentia impedimenti, una cum sponsorum petitione, est causa sufficiens pro dispensatione.*«<sup>8</sup> Vendar pa odlični avtor sam sebe oslabi; par vrstic naprej<sup>9</sup> navaja namreč pravilo, ki ga je postavil d'Annibale in ki se glasi: »*Ceterum ordinariis non permittitur dispensare pro libito, sed ab una (sc. publicatione) ex iusta, a duabus ex gravi, ab omnibus ex urgentissima causa.*« Isto pravilo ponavljajo tudi drugi avtorji.<sup>10</sup> V vsakem primeru pa se seveda predpostavlja moralna izvestnost, da zadržek ne obstaja. Moralno izvestnost o tem mora imeti škof, ki spregled podeli. Škof pa si redno moralne izvestnosti ne more dobiti drugod, kot v prošnji za spregled oklicev, ki jo vloži za zaročenca župnik. Iz tega pa nujno sledi, da mora župnik pri takih prošnjah vestno postopati. Pridobiti si mora moralno izvestnost, da zadržka ni, preden to v prošnji zapiše; drugače zavaja škofa v zmoto. Moralna izvestnost ne pomeni le, da ni nobene sumnje o zadržku, temveč da so tudi pozitivni razlogi za to, da zadržka ni. Te pozitivne razloge pa mora župnik nabrati. Če n. pr. župnik v večjem mestu, n. pr. v Ljubljani, vidi neznanega zaročenca v petek prvič in nato še isti dan brez kakih poizvedb prosi za spregled dveh oklicev, tako da je čez dva dni že poroka, moramo tako postopanje, razen če gre za prav izredne primere, obsoditi kot skrajno površno. Župnik ni mogel biti moralno izvesten, da nobenih ovir za zakon ni. Če je torej to zapisal v prošnji za spregled oklicev, trditev ni odgovarjala resnici. Župnik je tako zapeljal škofa v težko zmoto. Poleg razlogov, na katere opira svojo moralno izvestnost, da zadržka ni, mora župnik navesti v prošnji za spregled oklicev še razlog, radi katerega naj se spregled podeli. Razlog mora biti resničen, sicer je spregled neveljaven. Razlog mora biti v resnici motiv, radi katerega zakonodavec dovoli omiliti trdoto pravnega reda. Zato n. pr. zelo pogosto navedeni razlog

<sup>5</sup> Prim. Triebbs, *Praktisches Handbuch des geltenden kanonischen Eherechts*<sup>2</sup> 1927, 128.

<sup>6</sup> Sess. 24, de ref. matr. c. 1.

<sup>7</sup> Fontes, ed. Gasparri I, 790—795.

<sup>8</sup> O. c. I, 107. Gasparri navaja za citirano mnenje več avtorjev, tako sv. Alfonza, Ballerinija, Sancheza in Santija.

<sup>9</sup> O. c. I, 108.

<sup>10</sup> Prim. Vermeersch-Creusen, o. c. II, 178.

»ženin potrebuje žene« navadno ne velja nič, zakaj zakonodavec je vedel, da ženin potrebuje ženo, ker se sicer ta ne bi ženil, a je vendar ukazal trojni oklic.

Oklice more spregledati ordinarij škofije, v kateri imata zaročenca domovališče. Njegov spregled velja tudi za oklice, ki bi se morali opraviti v tuji škofiji (kan. 1028, § 1). Ako je lastnih ordinarijev (ordinarii proprii) več, ima pravico, spregledati oklice tisti, v čigar škofiji bo poroka. Če pa se poroka ne bo izvršila v kateri izmed teh škofij, temveč drugod, so vsi lastni ordinariji upravičeni podeliti spregled (kan. 1028, § 2). Zaročencema je v tem primeru dano na izbiro, da se obrneta na tega ali onega ordinarija. Navedene določbe moremo analogno uporabiti pri spregledih, ki jih podeljujejo dekani, ki so za to poverjeni kakor n. pr. v ljubljanski škofiji. Ako sta torej ženin in nevesta iz različnih dekanatov, zadostuje spregled, ki ga podeli en dekan. Pomniti pa je, da velja za spregledovanje oklicev v državnem področju nasprotno pravilo. Ako sta ženin in nevesta iz različnih sreskih načelstev, morata spregledati oklice oba sreska načelnika.

Vrnimo se k vprašanju o krajih, kjer se mora zakon oklicati.

4. Zakon se mora, kakor smo videli, oklicati v cerkvi. Pod izrazom cerkev ni umeti le župne cerkve, temveč sploh cerkev, kjer se opravi tako zvano župno opravilo. Kdaj se more zakon oklicati pri na pol samostojnih podružnih in ekspozitnih cerkvah, o tem glej Bogoslovni vestnik 1931, stran 271.

Iz zgoraj navedenih določb je razvidno, da se morajo včasih oklici izvršiti v različnih župnijah. Osnovno pravilo je, da mora zakon oklicati *parochus proprius* zaročencev (kan. 1023, § 1), to je župnik kraja, kjer imata zaročenca pravo ali nepravo domovališče. Za pravo domovališče se zahteva bivanje v kraju (*»corpus«*) z namenom tam trajno ostati (*»animus«*), »si nihil inde avocet«, ali pa dejansko desetletno bivanje v kraju. Za nepravo domovališče pa se zahteva bivanje v kraju z namenom, ostati tam večji del leta, »ako kaj ne pride vmes« (si nihil inde avocet), ali pa že dejansko nad polletno prebivanje v kraju (kan. 92, §§ 1 in 2). Kraj pomeni škofijo ali župnijo, zato se razlikuje škofijsko in župnijsko pravo odnosno nepravo domovališče. Kdor je izpolnil pogoja, ki se zahtevata za pravo odnosno nepravo domovališče, le z ozirom na škofijo, si je pridobil škofijsko pravo odnosno nepravo domovališče; župnijsko pravo odnosno nepravo domovališče pa si pridobi tisti, ki prebiva pod zgoraj naštetimi pogoji v določeni župniji. *Parochus proprius* za osebe, ki imajo le škofijsko bivališče, je župnik kraja, v katerem se mude (kan. 94, § 2). Osebe, ki sploh nimajo domovališča, so vagi (kan. 91); za nje je *parochus proprius* župnik kraja, v katerem se mude (kan. 94, § 3); pri zakonu teh oseb pa mora krajevni župnik upoštevati kan. 1032.

Domovališče, o katerem smo dosedaj govorili, se imenuje lastno (*proprium*) ali svobodno (*liberum*). Nekaterim osebam pa zakon določa domovališče, zato imajo te zakonsko ali nujno (*legale, necessarium*) domovališče. Takšne osebe so zakonske žene, umobolni in nedoletni. Zakonska žena, ki ni ločena od svojega moža, ima domovališče svojega moža. Nezakonito ločena žena si more pridobiti lastno nepravo domovališče, zakonito ločena pa tudi lastno pravo domovališče. Umobolna oseba ima domovališče svojega skrbnika. Nedoletna (pod 21. letom) ima domovališče osebe, kateri je podložna.<sup>11</sup> Nedoletna oseba si more pridobiti lastno nepravo domovališče.

Zakonsko domovališče se mora pri oklicih upoštevati; od oseb, ki imajo tako domovališče, pridejo v poštev seveda le nedoletne osebe.

<sup>11</sup> Zakonski otrok je podložen očetu (§ 147 o. d. z. in nsl.), nezakonski pa materi in varuhu.

5. Domovališče se mora dokazati. Kakšno posebno postopanje ali posebna dokazna sredstva niso določena. Ako je torej v kraju vobče znano, da kdo tam že dalj časa prebiva in ga župnik pozna, ni treba domovališča posebej dokazovati. Sicer pa dokazujejo domovališče različne domneve, n. pr. da se je kdo naselil v svoji hiši ali začel obrt ali nastopil službo in podobno.<sup>12</sup> Ako bi imel župnik utemeljen dvom, da zaročenec nima vsaj nepravega domovališča navzlic kakšnemu dejstvu, ki govori za to, da ga ima, naj zasliši osebe, ki zaročenca dobro poznajo, ali naj zahteva poročilo policijske uprave oziroma županstva. Pomniti pa je, da za pridobitev domovališča ne zadostuje zglasitev na državnem uradu,<sup>13</sup> a tudi sama po sebi ni potrebna.

Kdor si je pridobil domovališče, o tem se sodi, da ga ima, dokler se ne dokaže, da ga je izgubil. V dvomu, ali domovališče še obstoji, se je torej odločiti, da obstoji.<sup>14</sup> Izgubi pa kdo domovališče, ako iz kraja odide z namenom, da se tja več ne vrne (kan. 95). Domovališče se nikakor ne izgubi s samim odhodom iz kraja, temveč je potreben tudi namen, ne vrniti se; prenehati morata torej »corpus« in »animus«. Namen ne vrniti se se ne predpostavlja, kakor se pri pridobitvi domovališča ne predpostavlja namen, v kraju dalj časa ostati. Treba je zato kakšnega dejstva, ki ta namen dokazuje.

Po cerkvenem pravu more kdo imeti obenem v enem kraju pravo domovališče, v drugem pa nepravo. Dalje more kdo imeti v dveh krajih pravo lastno domovališče ali tudi lastno nepravo domovališče; v prejšnjem pravu je bilo bolj utemeljeno mnenje, da ni mogoče imeti v dveh krajih lastno nepravo domovališče.<sup>15</sup> Danes pa je mogoče, da si kdo v prvem kraju nepravo domovališče obdrži, ker pri odhodu ni imel namena, ne vrniti se, v drugem kraju pa si nepravo domovališče pridobi, ker je dejansko dalj kot šest mesecev v njem prebival. V tem primeru mora seveda biti namen, vrniti se v kraj prvega nepravega domovališča, na kakšen način na zunaj izkazan, drugače s pridobitvijo nepravega domovališča v drugem kraju nepravo domovališče v prvem kraju preneha. Visokošolec n. pr., ki študira v vseučiliškem mestu, ima tam nepravo domovališče; če odide v sanatorij, ima nedvomno namen, vrniti se nazaj v kraj svojega študija. Ako se bivanje v sanatoriju zavleče preko šest mesecev, je s tem pridobil v novem kraju nepravo domovališče, ohranil pa je nepravo bivališče tudi v prvem kraju. Ako pa kdo odide iz kraja nepravega domovališča z namenom, da ostane v drugem kraju več kot šest mesecev, izgubi s tem nepravo domovališče v prvem kraju, in ga takoj pridobi v drugem kraju, ko začne tam prebivati.

6. Nedoletne osebe imajo, kakor smo videli, zakonsko domovališče tam, kjer imajo oni, katerim so podložne, lastno domovališče, bodisi pravo ali nepravo;<sup>16</sup> vrh tega pa si morejo pridobiti še lastno nepravo domovališče.<sup>17</sup> Zakon se mora oklicati v vseh krajih, v katerih ima zaročenec zakonsko ali lastno domovališče, bodisi pravo ali nepravo. Tako se more zgoditi, da mora biti zakon oklican v mnogih krajih. Nedoletni ženin ima n. pr. lastno nepravo domovališče v krajih A in B (n. pr. visokošolec v sanatoriju), njegova nedoletna nevesta pa lastno nepravo domovališče v krajih C in Č; ženinov oče ima pravo domovališče

<sup>12</sup> Benedikt XIV. je v pismu »Paucis abhinc hebdomadis« z dne 19. marca 1758 (Fontes, ed. Gasparri II, 571-576) po Fagnanu zahteval dejansko mesečno bivanje v kraju, da je nastala domneva za domovališče.

<sup>13</sup> Prim. sodbo Rimske rote z dne 28. avg. 1911 (Decisiones vol. III, 430-460).

<sup>14</sup> Prim. Maroto, Institutiones iuris canonici I<sup>o</sup> 1921, 478.

<sup>15</sup> V prvih osnutkih novega zakonika je bilo sprejeto staro mnenje, sprememba je nastala šele v končni redakciji (prim. Maroto, o. c. I, 478, op. 3).

<sup>16</sup> Tako je bilo že v starem pravu.

<sup>17</sup> Ko postane oseba polnoletna, ne izgubi ipso facto domovališča v kraju, kjer je imela zakonsko domovališče, temveč se to spremeni v lastno domovališče. Isto velja za udovelo ženo.

v kraju D in nepravo v kraju E, torej ima ženin v D zakonsko pravo domovališče in v E zakonsko nepravo domovališče. Nevestin oče ima pravo domovališče v kraju F in nepravo v kraju G, v obeh krajih ima zato nedoletna nevesta zakonsko domovališče. Zakon se mora v tem primeru oklicati v vseh krajih od A do G, torej v 8 župnijah.<sup>18</sup> Iz tega sledi, da mora župnik pri nedoletnih zaročencih dognati poleg pravega domovališča staršev odnosno oseb, katerim so podložni, tudi njih morebitno nepravo domovališče. V §-u 61. navodila za avstr. cerkvena sodišča v zak. zadevah je bilo izrecno določeno, da se okliče zakon v primeru, da ima zaročenec poleg pravega domovališča še v več krajih nepravo domovališče, le v krajih pravega domovališča in v enem izmed krajev, kjer ima nepravo domovališče. Ta določba je danes seveda razveljavljena in morajo zakon oklicati vsi parohi proprij, pač pa more škof iz upravičenega razloga v konkretnem primeru podeliti spregled, da se okliče zakon le v nekaterih krajih. Omenjeni spregled je različen od onega, ki se tiče števila oklicev (»spregled od enega ali dveh oklicev«). Ako je škof dal samó spregled od enega ali dveh oklicev, se mora zakon oklicati dvakrat ali enkrat v vseh krajih, kjer imata zaročenca lastno ali zakonsko domovališče.

7. Za pridobitev lastnega domovališča se zahteva, kakor smo videli, bivanje v kraju. V modernem času dela preglavice pojem bivanja. Mnogo je namreč ljudi, ki hodijo na delo, v tovarne, v pisarne v drug kraj, zvečer pa se vračajo nazaj v kraj, kjer imajo stanovanje in družino. So pa tudi taki, ki se ne morejo vsak večer vrniti v svoj kraj, temveč store to le v prostih dneh in ob praznikih. Nastane vprašanje, kje takšni ljudje »prebivajo«, ali v obeh krajih, ali samo v enem in v katerem. Sodba Rimske rote z dne 24. marca 1911 pravi o tem takole: »Qui constituit larem in uno loco, ibi dormiendo, fovendo familiam, coenando etc. et in altero loco horis diurnis negotiatur aut laborat, utique non dicitur nec aequaliter collocatus in utroque loco; multo magis est collocatus in loco ubi lares habet, quam in loco ubi negotiationi tantum aut labori vacat.«<sup>19</sup> Kdor torej hodi le na delo v drug kraj, a se vsak večer vrača na kraj, kjer ima svoj dom, ta ne pridobi na kraju, kjer dela, niti nepravega domovališča. Druga pa je s človekom, ki ostaja na kraju svojega dela ves teden in se le za nedeljo vrne v prvi kraj; tak pridobi na kraju, kjer dela, pod pogojem, ki je bil zgoraj omenjen, najmanj nepravo domovališče; na kraju svojega doma pa ohrani pravo domovališče, ako ima tam dom že deset let oziroma ima namen tam trajno svoj dom imeti. Ako pa kdo namerava na kraju dela trajno ostati in se tudi tja z vsem preseliti, a trenutno tega ne more, ker n. pr. še ni dobil stanovanja, si je pridobil na kraju dela pravo domovališče; v kraju doma pa ohrani vsaj nepravo domovališče. Praktično sledi iz tega, da se morajo zanj izvršiti oklici na obeh krajih. Škof. ordinariat v Osnabrücku je izdal l. 1924 v opisanem smislu posebno določbo;<sup>20</sup> podobna določba, ki bi avtentično rešila zadevne dvome, bi bila po našem mnenju potrebna tudi v ljubljanski škofiji.

8. Namen oklicev je, da se odkrijejo morebitni zakonski zadržki. Trident-ski koncil je določil, da mora zakon oklicati parochus proprius;<sup>21</sup> radi namena,

<sup>18</sup> Število župnij se seveda more še zvečati.

<sup>19</sup> Prim. O d a r, Sodbe Rimske rote v zakonskih pravdah 1934, 84.

<sup>20</sup> »Wenn jemand irgendwo einen bestimmten Wohnsitz im Sinne des can. 92, § 1 C. I. C. hat, jedoch anderswo den größten Teil des Jahres auf Arbeit ist, auch die Woche über an der Arbeitsstätte wohnt und nur des Sonntags zu Besorgungen nach seinem eigentlichen Wohnsitz fährt, so erwirbt er an seiner Arbeitsstätte laut can. 92, § 2 ein Quasidomizil. Vom Pfarrer dieses Quasidomizils ist er gegebenenfalls gemäß can. 1023, § 1 C. I. C. ebenso zur Ehe aufzubieten, wie vom Pfarrer seines Domizils, da der eine wie der andere nach can. 94, § 1 C. I. C. sein parochus proprius ist« (Archiv für kath. Kirchenrecht 1924, 332).

<sup>21</sup> Sess. 24, de ref. matr. c. 1.

ki ga imajo oklici, pa so šli nekateri avtorji preko besedila tridentske določbe in so zahtevali, da mora biti zaročenec, ki je menjal svoje domovališče, oklican tudi v kraju bivšega domovališča; nekateri pa so šli tako daleč, da so zahtevali oklice tudi v rojstnem kraju. Z vprašanjem se je bavila tudi koncilaska kongregacija in v Richter-Schultejevi izdaji kanonov in dekretov tridentskega koncila<sup>22</sup> so naštele njene zanimive določbe v tej stvari.<sup>23</sup> Ako je zaročenec na kraju sedanjega domovališča prebival že več let, po določbi omenjene kongregacije niso bili potrebni oklici v kraju bivšega domovališča, sicer pa. Podobno, čeprav še ne zadosti jasno, je določalo pismo Benedikta XIV. »Paucis abhinc« z dne 19. marca 1758,<sup>24</sup> ki je naštet kot vir za kan. 1024, § 2. V instrukciji sv. oficija z dne 22. avgusta 1890 je bilo določeno: »Publicationes faciendae sunt in loco domicilii vel quasidomicilii. Expedit etiam, ut fiant in loco originis, si contrahentes ibidem morati fuerint post adeptam aetatem ad matrimonium contrahendum idoneam atque insuper in locis ubi saltem per decem menses commorati fuerint, nisi iam a pluribus annis domicilium fixerint in loco, ubi matrimonium contrahendum sit.«<sup>25</sup>

V veljavnem pravu pa je zadevna določba tako formulirana, da mora župnik, ako se je zaročenec mudil po doseženi puberteti vsaj šest mesecev v kraju, kjer sedaj nima pravega ali nepravega domovališča, predložiti primer škofu, ki nato odloči po svoji uvidevnosti, da se zakon okliče tudi v teh krajih, ali da se na kak drug način dobe dokazi ali vsaj domneve, da si zaročenec v teh krajih ni nakopal zadržka (kan. 1023, § 2). Ako se je zaročenec mudil po puberteti na raznih krajih, a nikjer šest mesecev, primera ni treba naznaniti škofu, razen če obstoji sum, da si je zaročenec v teh krajih nakopal zadržek. V tem slučaju postopa potem škof kot zgoraj. Že l. 1918. je bilo predloženo interpretacijski kardinalski komisiji tole vprašanje: »Si pars post adeptam pubertatem plusquam per sex menses commorata fuerit in longissimis et dissitis oris, a quibus ut habeatur regularis attestatio libertatis status longius tempus requiritur, cum tamen urgeat celebratio matrimonii, sufficitne in casu ad certiorandam libertatem status iuramentum partis cum testimonio duarum, vel si non possint haberi duo, saltem unius, qui secum commorati fuerint illis in regionibus?« (can. 1023, § 2). Komisija je odgovorila 2./3. junija 1918: »Rem remitti prudenti iudicio Ordinarii, qui alias probationes, non excluso iuramento suppletorio, praescribere potest ad normam canonis 1023, § 2.«<sup>26</sup> Iz nav. odgovora jasno sledi, da mora župnik vsak takšen primer posebej naznaniti škofu. Še jasneje pa se to razvidi iz odgovora, ki ga je dala kongregacija za zakramente 6. februarja 1920 škofu v Mainzu; v odgovoru namreč beremo: »non posse Ordinarios per mandatum generale praescribere, ut parochi ab omnibus nupturientibus de quibus in can. 1023, § 2, iuramentum de statu libero exigant, quin necessarium sit in omni casu particulari ad Ordinarium recurrere.«<sup>27</sup> S tem pa seveda ni rečeno, da ne bi smel škof izdati določbe, kako naj župniki postopajo v posamezni vrsti primerov, n. pr. pri zaročencih, ki so bili vojaki, ne da bi bilo treba vsak primer posebej javiti škofu.<sup>28</sup> Ogrski škofje so dali že l. 1918 za izvajanje določbe v kan. 1023, § 2 tole navodilo: »Če ni nobenega dvoma o zadržku, se okličejo zaročenci, ki so se mudili po doseženi puberteti v drugih krajih nad šest mesecev, le v kraju pravega ali nepravega domovališča, ne pa tudi drugod in primera ni treba

<sup>22</sup> Canones et decreta Concilii Tridentini (Lipsiae 1853).

<sup>23</sup> Pod naslovom De matrimonii contrahendi forma. A. Denunciations, nn. 27—28.

<sup>24</sup> Fontes, ed. Gasparri II, 571—576.

<sup>25</sup> Fontes, ed. Gasparri IV, 454.

<sup>26</sup> AAS 1918, 345.

<sup>27</sup> Archiv f. k. KR. 1920, 28.

<sup>28</sup> Tako je izdal posebno določbo škof v Speyerju (Archiv f. k. KR. 1919, 73).

<sup>29</sup> Prim. Sipos, Enchiridion iuris canonici<sup>2</sup>, Pécs 1931, 501, op. 11.

predložiti škofu. Če je utemeljena sumnja, da si je zaročenec v tujem kraju nakopal zadržek in je kraj v isti škofiji, potem župnik naprosi direktno župnika onega kraja za informacije. Če pa sumnja kljub informacijam še ostane ali če je dotični kraj v tuji škofiji, se mora primer naznaniti škofu. « To navodilo gre deloma preko določbe v kan. 1023, § 2. Ogrski episkopat je imel morda pred očmi nasprotni običaj po kan. 5, vendar tega iz poročila pri znanem kanonistu Siposu<sup>30</sup> ni mogoče razbrati.<sup>31</sup> Nemški škofje pa so nasprotno trdili, da nasprotuje v nemških deželah določbi kan. 1023, § 2 stoletni nasprotni običaj, ki ga ni mogoče brez škode odpraviti (kan. 5). Kongregacija za zakramente je v reskriptu z dne 15. januarja 1925 na predsednika konference škofov v Fuldi priznala nemško prakso, a obenem zahtevala, da izdajo škofje župnikom posebna navodila o ravnanju z zaročenci, ki jih omenja kan. 1023, § 2.<sup>32</sup> Nemški škofje so izdali navodila, ki pa so za posamezne škofije različna.<sup>33</sup> V Belgiji je določeno, da župnik ni dolžan primera, o katerem govori kan. 1023, § 2, naznaniti škofu, temveč naj sam skrbneje preiskuje (*accuratius investiget*), da se dožene z listinami, s pričevanjem prič in z zapriseženo izpovedjo zaročencev status liber.<sup>34</sup> V Italiji pa je nasprotno po instrukciji kongregacije za zakramente z dne 1. julija 1929, ki obsega izvršilno naredbo k čl. 34 ital. konkordata,<sup>35</sup> v polni moči ohranjena določba v kan. 1023, § 2.<sup>36</sup>

V ljubljanski škofiji posebnih določb glede kan. 1023, § 2 ni. III. sinoda pravi samo, da se izvrše oklici, »kakor določajo kanoni 1022 in 1024.«<sup>37</sup> Iz tega sledi, da se mora določba v kan. 1023, § 2 pri nas izpolnjevati. Nasprotna praksa temelji najbrž na citirani instrukciji za avstrijska cerkvena sodišča, ki pa je odpravljena. Teoretično bi morda prišel v poštev star nasprotni običaj po kan. 5, toda zakonodavec je na III. sinodi indirektno izrekel mnenje, da se pri nas more tak običaj pruden ter odpraviti. V praksi se določba kan. 1023, § 2 skoro ne izpolnjuje. Iz tega sledi, da je ureditev te zadeve v ljubljanski škofiji nujno potrebna, bodisi da se obdrži v polni veljavi določba v kan. 1023, § 2, ali da se izda s pristankom sv. stolice posebno navodilo po zgoraj navedenih zgledih.

9. Določbe o oklicih v državnem področju. Po §-u 71 o. d. z. se mora oklic opraviti »ob treh nedeljah ali praznikih pred navadno zbranim cerkvenim zborom župnega okoliša in, ako prebivata zaročenca vsak v drugem okolišu, obeh župnih okolišev«. Pri zakonih med verniki raznih krščanskih veroizpovedanj se mora opraviti oklic v bogoslužnem zboru župnega okoliša

<sup>30</sup> Prim. op. 29.

<sup>31</sup> Za izseljence iz Evrope je izdala kongregacija za zakramente 26. junija in 4. julija 1921 še posebno navodilo »Instructio ad Rev. Ordinarios locorum super probatione status liberi ac denuntiatione initi matrimonii« (AAS 1921, 348, Škof. list za lj. šk. 1921, 77).

<sup>32</sup> Prim. Knecht, Handbuch des katholischen Eherechts 1928, 173, op. 3.

<sup>33</sup> V nadškofiji München in Freising je določeno (20. aprila 1919): »Die Verkündigung am Geburtsorte erfolgen soll, wenn er (zaročenec) noch nicht fünf Jahre (v sedanjem kraju), sowie an jedem früheren Aufenthaltsorte, der noch nicht seit sechs Monaten verlassen ist.« V nadšk. Bamberg je določeno, da se mora zaročenec oklicati tudi v kraju zadnjega domovališča, ako v sedanjem ne prebiva že štiri polne tedne; v škofiji Speyer enako, če ne prebiva v novem domovališču že tri polne mesece (Knecht, o. c. 173, op. 3).

<sup>34</sup> Prim. De Smet, De sponsalibus et matrimonio<sup>4</sup> 1927, 584.

<sup>35</sup> AAS. 1929, 351 in nsl.

<sup>36</sup> V cit. instrukciji je zanimiva točka 11, h kateri se še povrnem. Določba se glasi: »Če sklepata dva italijanska državljana ali italijanski z neitalijanskim zakon v inozemstvu, se zakon okliče na kraju njunega bivališča in na kraju domovališča v Italiji. Če pa v Italiji nimata več domovališča, se zakon okliče v rojstni župniji ali v kateri drugi župniji, kakor škof določi.«

<sup>37</sup> Str. 79.

obeh zakoncev na sicer zakoniti način. (Člena I. in III. zak. z dne 31. dec. 1868, d. z. za l. 1869, št. 4.) »Navadno zbrani cerkveni zbor« oziroma »bogoslužni zbor« pomeni pač isto, kot v kan. 1024 »inter Missarum sollemnia aut inter alia divina officia ad quae populus frequens accedat«. Po kan. 1024 se morajo oklici opraviti na tri zaporedne nedelje in zapovedane praznike, v §-u 71 o. d. z. pa ni rečeno, da bi morali biti oklici na zaporedne nedelje.<sup>38</sup> Na odpravljene praznike se po odloku ministrstva za uk in bogočastje z dne 29. nov. 1913<sup>39</sup> oklici ne morejo izvršiti, ker na te dni ni »navadno zbranega cerkvenega zbora«. »Župni okoliš« v cit. §-u pomeni župnijo in tej podoben cerkveni distrikt. Kako je z oklici v ekspozitnih cerkvah, glej v Bogoslovnem vestniku 1931, 271.

Zakon se mora oklicati v župniji, kjer vsaj eden od zaročencev prebiva. Prebivati pa ne pomeni imeti domovališče, temveč zgolj faktično bivanje. Bivanje je vzeti v pomenu »als Niederlassung zu mehr als vorübergehendem Aufenthalte«; prijava na policiji ni odločilna,<sup>40</sup> enako ne najem stanovanja.<sup>41</sup> Ker gre za faktično bivanje, se pri nedoletnih osebah ne upošteva zakonsko domovališče.<sup>42</sup> V tej stvari je torej bistvena razlika med cerkveno določbo in določbo v o. d. z. Po cerkvenem pravu se presoja pristojnost župnika za oklice po zaročenčevem domovališču, bodisi lastnem ali zakonskem; po o. d. z. pa zgolj po faktičnem bivanju zaročenca.

Bivati pa mora zaročenec v župniji šest tednov, da zadošča oklic samo v tej župniji. »Ako zaročenca ali eden izmed njiju še ne stanujeta šest tednov v župnem okolišu, v katerem naj se zakon sklene, je treba oklic opraviti tudi v njunem zadnjem prebivališču, kjer sta prebivala delj kakor baš določeni čas, ali pa morata zaročenca nadaljevati bivanje šest tednov v kraju, kjer sta, da tamkaj zadošča oznanilo njunega zakona« (§ 72 o. d. z.). Tedni se štejejo od tretjega oklica nazaj;<sup>43</sup> vsaj en oklic se mora izvršiti potem, ko je zaročenec že bival šest polnih tednov v župniji.<sup>44</sup> Drugače se mora oklic opraviti tudi v župniji, kjer je zaročenec nazadnje bival šest tednov. Ako se zaročenca po opravljenih oklicih preselita v drugo župnijo, se morajo oklici opraviti tudi v tej, vendar se to ne zahteva za veljavnost zakona.<sup>45</sup> Ako se zakon ne sklene v šestih mesecih po oklicih, se morajo vsi oklici ponoviti (§ 73 o. d. z.).<sup>46</sup>

Poudarjati ni treba, da si radi različnih določb cerkvenega in civilnega pravnega reda kraji, v katerih se morajo opraviti oklici za obojno področje, vedno ne ujemajo. Zaročenec n. pr., ki živi v kraju A že dva meseca, a še

<sup>38</sup> Za zakone judov pa določa § 126 o. d. z., da se morajo oklici opraviti ob treh zaporednih sobotah ali praznikih. Dostavek ob zaporednih v cit. paragrafu je dodan po pomoti. (Ehrenzweig, System des österreichischen allgemeinen Privatrechts<sup>6</sup> II/2, 1924, 37). — V § 126<sup>1</sup> predosnutka jugoslovanskega državlanskega zakonika iz l. 1934 (predosn. j. d. z.) je določeno, da se morajo opraviti oklici na tri zaporedne nedelje ali praznike. — Po nekaterih nemških škofijah je bilo ukazano, da mora biti med oklicem in oklicem vsaj en delavnik (Scherer, Handbuch des Kirchenrechts II, 1898, 147, op. 17).

<sup>39</sup> Prim. Ehrenzweig, o. c. II/2, 38.

<sup>40</sup> Odločba najv. sodišča z dne 28. sept. 1909 in 4. apr. 1882, Mainzova izdaja (Schey) o. d. z. iz l. 1922 v op. 1 k § 72 o. d. z.

<sup>41</sup> Odl. najv. sod. z dne 9. dec. 1903, Mainzova izdaja op. 2 k § 72 o. d. z.

<sup>42</sup> Odl. najv. sod. z dne 24. marca 1908, Mainz. izdaja op. 3 k § 72 o. d. z.

<sup>43</sup> Odl. najv. sod. z dne 24. marca 1908, Mainz. izdaja op. 4 k § 72 o. d. z.

<sup>44</sup> Avtorji v tem niso edini, nekateri trdijo, da se mora le poroka odložiti, dokler ne mine 6 tednov (prim. Scherer, o. c. II, 159, op. 80; Ehrenzweig, o. c. II/2, 38).

<sup>45</sup> Ehrenzweig, o. c. II/2, 38. Stvar je preporna, prim. Scherer, o. c. II, 159, op. 80.

<sup>46</sup> Razloga za določbo sta dva. Prvič je mogoče, da nastane v tem času nov zadržek. Drugič pa je možno, da se je zaročenec, ker mu je kdo zagrozil, da bo zadržek naznanil, delal, kakor da zakona noče skleniti, v resnici bi ga pa le odložil (Ehrenzweig, o. c. II/2, 39).

nima v njem po cerkvenem pravu nepravlega domovališča, se mora za cerkveno področje oklicati v vseh krajih, kjer ima domovališče, v okraju A pa oklici za to področje niso potrebni; za civilno področje pa so nasprotno s strani tega zaročenca ukazani oklici samo v kraju A.<sup>47</sup>

10. Po §-u 69 o. d. z. se zahteva oklic za veljavnost zakona.<sup>47a</sup> Zadostuje pa za veljavnost zakona, da se je oklic opravil enkrat v župniji ženina in neveste tako, da sta bili oznanjeni imeni zaročencev in njun nameravani zakon (§ 74 o. d. z.). Oklic, ki ga izvrši civilnopravno nekompetentni župnik, je neupoštevten. Za veljavnost zakona se zahteva, da okličejo zakon enkrat vsi kompetentni župniki. Ako se torej opravi oklic le v župniji ženina ne pa tudi neveste, je zakon neveljaven. Takozvani dunajski zadržek je obstajal v tem, da se je zaročenec pred oklici preselil v drugo župnijo in ni bil tam oklican. Za veljaven oklic se dalje absolutno zahteva, da se imeni zaročencev pravilno navedeta. Za ničnega je bil n. pr. radi pomanjkanja oklicev proglašen zakon, ker je zaročenec po pomoti izročil župniku krstni list svojega brata in je zato župnik v oklicu namesto krstnega imena ženina omenil krstno ime njegovega brata.<sup>48</sup> Prav tako je bil proglašen za neveljavnega zakon, ker je bil ženin oklican kot N. N. namesto N. plemeniti N. ali Karel A. namesto Karel A. vitez B.<sup>49</sup>

Zakon se mora po §-u 71 o. d. z. trikrat oklicati. V oklicu se mora navesti, kot določa § 70 o. d. z., ime, priimek, rojstni kraj, stan in stanovališče obeh zaročencev s pripombo, da naj vsakdo naznani zakonski zadržek, ki mu je znan. Nedostatek v obliki ali številu oklicev ne dela zakona neveljavnega razen v primeru, ki je bil zgoraj omenjen, »vendar so zaročenci ali njuni zastopniki kakor tudi dušni pastirji pod primerno kaznijo obvezani, skrbeti za to, da se vsa tukaj predpisana oznanila izvrše v pravi obliki« (§ 74 o. d. z.).

Ako se verski predstavnik brani oklicati zakon iz razloga, ki ga država ne prizna, se izvrši civilni oklic, in sicer z lepakom na oglasni deski političnega oblastva I. stopnje in županstva v kraju, kjer zaročenca prebivata; oklic mora ostati afiširan tri tedne.<sup>50</sup> Civilni oklic je obvezen za brezkonfesionalce.<sup>51</sup>

Politično oblastvo prve stopnje (sresko načelstvo in magistrat v avtonomnih mestih) more iz važnih razlogov spregledati drugi in tretji oklic oziroma skrajšati rok civilnega oklica (§ 85 o. d. z. in § 1 zak. z dne 4. jul. 1872, d. z. št. 111). Ako ženin in nevesta ne spadata pod isto politično oblastvo, je potreben spregled od obeh oblastev.<sup>52</sup> V smrtni nevarnosti more politično oblastvo I. stopnje spregledati vse tri oklice (§ 86 o. d. z.). Politično oblastvo II. stopnje (banska uprava) more spregledati vse tri oklice v nujnih okoliščinah (§ 86 o. d. z.) in kadar gre za poroko oseb, o katerih se je že vobče domnevalo, da sta v zakonu (§ 87 o. d. z.). Kadar se podeli spregled od treh oklicev, morata zaročenca s prisego potrditi,<sup>53</sup> da jima ni znan kak zadržek, ki bi nasprotoval njunemu zakonu (§§ 86 in 87 o. d. z.).

<sup>47</sup> Pomniti je, da je poudarek na faktu bivanja; pristojnost je brez pomena. Glede bivanja velja isto, kar je bilo zgoraj glede cerkvenopravnega nepravlega domovališča povedano. Merodajen je kraj stanovanja, ne dela.

<sup>47a</sup> Teoretično je določba nevzdržna. — V § 124<sup>a</sup> predosn. j. d. z. je izrečno naglašeno, da se oklic ne zahteva za veljavnost zakona.

<sup>48</sup> Odločbe gl. pri Ehrenzweig-u, o. c. II/2, 40, op. 110.

<sup>49</sup> Odd. gl. pri Ehrenzweig-u, o. c. II/2, 40, op. 110.

<sup>50</sup> Zak. z dne 25. maja 1868, d. z. št. 47, čl. II, §§ 1—5 in izv. naredba z dne 1. julija 1868, d. z. št. 80.

<sup>51</sup> § 1 zak. z dne 9. apr. 1870, d. z. št. 51.

<sup>52</sup> Prim. Scherer, o. c. II, 160, op. 82.

<sup>53</sup> Prisega se ne zahteva za veljavnost dispenze (prim. Ehrenzweig, o. c. II/2, 62, op. 18).

V čem se civilne določbe, ki so navedene v tem odstavku, razlikujejo od cerkvenih, je lahko uvideti.<sup>54</sup>

11. V civilnem področju pridejo v poštev tudi določbe oziroma načela meddržavnega zakonskega prava in v naši državi, kjer je zakonsko pravo v različnih teritorijih<sup>55</sup> različno, še načela medpokrajinskega zakonskega prava. Glede oklicev je v tem oziru pomniti tole:

Vobče se smatra, da spadajo oklici k formalnostim pri sklepanju zakona, in da zato velja za nje načelo »locus regit actum«.<sup>56</sup> Po tem načelu mora biti inozemec, ki hoče skleniti zakon na našem teritoriju (v Sloveniji in Dalmaciji), oklican po določbah o. d. z. in bi bil dosledno njegov zakon brez oklica neveljaven. Ako inozemec še ni prebival šest tednov na našem ozemlju, zadošča po sedaj priznanem mnenju, da so oklici bili opravljeni v inozemstvu. Biti pa mora v tem primeru v potrdilu o opravljenih oklicih, ki ga izda inozemcu njegova domača oblast, označeno, da se ni odkril noben zadržek in da ni nobene sumnje, da je zakon dopusten.<sup>57</sup>

Zakoni nekaterih držav pa zahtevajo, da morajo biti njih državljani, ki sklenejo zakon v tujini, doma oklicani (franc. civ. zak. čl. 170; belg. civ. zak. čl. 170 in zakon z dne 20. maja 1882; ital. civ. zak. čl. 100, odst. 2,<sup>58</sup> nizozemski civ. zak. čl. 138; portugal. civ. zak. čl. 1065, 1066; luksemb. civ. zak. čl. 170; madjarski zak. čl. XXXI/1894, § 113, odst. 2).<sup>59</sup>

Za našega državljana iz območja o. d. z., ki sklepa zakon v inozemstvu, velja glede oklicev samo načelo »locus regit actum«.<sup>60</sup>

V medpokrajinskem zakonskem pravu moremo postaviti načelo, ker pozitivnih določb razen za Vojvodino ni, da velja o oklicih zgolj načelo »locus regit actum«. Ravnati se je torej po določbah teritorija oziroma verskega zakonskega prava, v čigar območju se zakon sklepa. Po § 113, odst. 2, zak. čl. XXXI/1894 pa velja za Vojvodino, da se mora pripadnik tega ozemlja, ki sklepa zakon na drugem območju, oklicati tudi doma.<sup>61</sup>

Preidimo k določbam o kraju poroke; v obsegu tega sestavka naj omenim o njih le nekatere stvari.

12. Kraj poroke po cerkvenih določbah. Znana stvar je, da je treba v tem pogledu razlikovati med veljavnim in dopustnim poročanjem. Veljavno asistira pri poroki krajevni župnik ali krajevni ordinarij (kan. 1094).<sup>62</sup> Dopustno pa poroči samo tisti krajevni župnik ali ordinarij, ki ima dokaze, da si je pridobil zaročenec v njegovi župniji odnosno škofiji pravo ali nepravdo domovališče ali pa, da mesec dni že tam prebiva (kan. 1097, § 1, n. 2). Če je

<sup>54</sup> V predosn. j. d. z. so glede oklicev v glavnem sprejete določbe o. d. z. (§§ 124–128 predosn. j. d. z.). Zakon se mora oklicati; oklic se ne zahteva za veljavnost zakona (§ 124). Če se zakon sklene pred cerkv. predstavnikom, se zakon okliče kakor po § 71 o. d. z. (§ 126). Okliče se zakon v kraju, kjer bivata zaročenca 6 tednov kakor po § 72 o. d. z. (§ 127). Ako verski predstavnik odkloni oklice, mora izdati o tem potrdilo zaročencema; oklice opravi potem upravno oblastvo. Ako je zaročenec v kraju premalo znan, se po odločbi verskega predstavnika odnosno upravne oblasti oklic zakona na stroške zaročencev objavi v časopisju (§ 126). Cerkevni oklici so ustni; v tej točki bi morali doseči korekturo, da bi mogli biti (v večjih mestih!) cerkveni oklici tudi pismeni, kakor določa kan. 1025.

<sup>55</sup> O teh teritorijih gl. Kušej, Cerkevno pravo<sup>2</sup> 1927, 377–381 in Eisner, Medjunarodno, medjupokrajinsko (interlokarno) i medjuversko bračno pravo kraljevine Jugoslavije 1935.

<sup>56</sup> Eisner, o. c. 82 in tam navedena literatura.

<sup>57</sup> Prim. Eisner, o. c. 86.

<sup>58</sup> Prim. zg. opombo 36.

<sup>59</sup> Eisner, o. c. 82.

<sup>60</sup> Za civ. področje jih torej ni treba oklicati doma.

<sup>61</sup> Eisner, o. c. 157.

<sup>62</sup> Sam ali po delegatu.

zaročenec vagus, ga dopustno poroči župnik kraja, kjer se takrat nahaja (kan. 1097, § 1, n. 2.). Oklice opravi le parochus proprius, poročiti pa sme tudi parochus menstruae commorationis. Razlikovati moremo torej glede dopustnega poročanja tri župnike, namreč župnika neveste, župnika ženina in župnika mesečnega bivanja. Zakonsko ugotovljeno prednost med njimi ima župnik neveste (kan. 1097, § 2).<sup>63</sup>

13. Kraj poroke po o. d. z. Po §-u 75 o. d. z. se mora slovesno izreči privoljenje pred župnikom<sup>64</sup> ženina ali neveste (prim. tudi § 69. o. d. z.). V nobenem izmed navedenih paragrafov ni izrečno določeno, da je zakon neveljaven, ako se privoljenje izreče pred krajevnim župnikom, ki ni župnik ženina in neveste, kakor je ugotovil že Dolliner.<sup>65</sup> Ehrenzweig piše o tem: »Daß die Erklärung bei sonstiger Ungültigkeit vor dem zuständigen Seelsorger abgegeben werden müsse, ist aus dem Gesetze nicht mit Sicherheit zu entnehmen. Die Auslegung, die das bisher in Übereinstimmung mit dem früheren Kirchenrechte und dem Josefinischen Gesetzbuche (III. § 33) angenommen hat, könnte sich also recht wohl den heutigen durch das Wachstum der Großstädte und den gesteigerten Verkehr hervorgerufenen Bedürfnissen anpassen.«<sup>66</sup> V praksi se mora župnik pač ravnati po starejšem naziranju; če torej župnik ženina ali neveste sam ne poroča, mora dati župniku odnosno duhovniku, ki bo pri poroki asistiral, pooblastilo, ne samo dovoljenje. Modernim načelom nedvomno boljše odgovarja ureditev v novem cerkvenem zakoniku, ki določa, da poroči veljavno krajevni župnik, dopustno pa župnik, ki ima še druge pogoje.<sup>67</sup> Zato je manj primerno, da je ohranil § 129 predosnutka jugosl. držav. zak. staro določbo iz §-a 75 o. d. z., ki jo je spremenil v toliko, da je izraz redni dušni pastir opisal s stavkom »verski predstavnik, v čigar področju ima eden od zaročencev prebivališče ali stanovanje.«<sup>68</sup>

Zakon se mora po §-u 75 o. d. z. skleniti pod rednim dušnim pastirjem, to je pred župnikom, v čigar župnijo spada (»eingepfarrt«) eden od zaročencev (§ 81 o. d. z.). Redni dušni pastir je župnik pravega ali nepravlega domovališča. »Einen uneigentlichen Wohnsitz begründet, wer — ohne seinen Wohnsitz aufzugeben — sich anderwärts auf längere Zeit niederläßt, um dort zu arbeiten, zu lernen, sich einem langwieriger Kur zu unterziehen usw., nicht auch wer sich an einem Orte nur zu dem Zwecke aufhält, um die Eheschließung am eigentlichen Wohnsitze zu vermeiden.«<sup>69</sup>

### 13.

## Spremembra župnijskih mej.

Z odlokom z dne 15. februarja 1936, št. 871, je škof. ordinariat iz razloga kan. 1427 § 2 izločil hiše št. 9, 11 in 12 v vasi Prapreče iz župnije Sv. Gregor in jih priključil župniji Velike Poljane.

<sup>63</sup> Prim. Škof. l. 1935, 108—109, določbo pod št. 4781 in BV 1935, 282.

<sup>64</sup> »Pred rednim dušnim pastirjem ženina ali neveste.«

<sup>65</sup> Prim. Ehrenzweig, o. c. II/2, 55, op. 21.

<sup>66</sup> O. c. II/2, 55.

<sup>67</sup> Isto načelo je sprejeto tudi v nem. civ. zak., švicar. civ. zak. in v ogrskem matr. zakonu (prim. Ehrenzweig, o. c. II/2, 55).

<sup>68</sup> V preodsn. j. d. z. je sprejeto načelo obvezne cerkvene poroke z zasilno civilno, kakor je sedaj pri nas. O poročanju so določbe v §§ 129-136. Ako župnik odkloni sodelovanje, mora izdati o tem zaročencema potrdilo (§ 130). Za poroko je pristojen parochus proprius (§ 129), ki pa more pismeno pooblastiti namestnika (§ 135).

<sup>69</sup> Ehrenzweig, o. c. II/2, 54.

Tej spremembi je glasom dopisa kr. banske uprave drav. banovine v Ljubljani z dne 3. februarja 1936, št. II. 4117/1, pritrdilo tudi ministrstvo pravde z odlokom z dne 21. januarja 1936, št. 125.839/35, na podstavi § 20 zakona z dne 7. maja 1874, drž. zak. št. 50.

Odlok je stopil v veljavo dne 1. marca 1936.

Št. 1031.

14.

## Nagrobnice.

Ker se pri pogrebi in drugih cerkvenih žalnih prireditvah pojo sem in tja pesmi, ki zaradi besedila niso primerne za take prilike, se glede nagrobnih pesmi odreja sledeče:

Med pesmimi, ki se pojo pri pogrebi, je brez dvoma najmanj primerna »Gozdič je že zelen«, bodisi v tej ali oni prireditvi in absolutno ne spada k pogrebnemu obredu. Manj primerni sta Emila Adamiča pesem »Slovo« (V hladni noči) in Zorka Prelovca »Poljana toži«. Nagrobni »Vigred« in »Spomladi vse se veseli« se morata, če se pojeta, peti v celoti, obe kitici, ker sta drugi kitici boljši in primernejši.

Pečovodje naj ne izvajajo raznih v naglici zloženih, oz. prirejenih in zato dostikrat tudi glasbeno ne dosti vrednih nagrobnic. Kdor namerava kaj novega, še ne odobrenega izvajati, naj skladbo z besedilom vred predloži v odobrenje.

V Cerkvenem Glasbeniku 1934 na str. 144 in sl. je ravnatelj msgr. Stanko Premrl podrobno opisal slovenske nagrobnice in podal smernice glede njih uporabe in izbire.

Župnim uradom se naroča, da vestno pazijo na to, da se pri pogrebi ne bo pelo kaj neprimerne.

V Ljubljani, dne 2. marca 1936.

† Gregorij,  
škof.

15.

## Duhovne vaje v letu 1935

so napravili: dr. Gregorij Rožman. — Dr. Ambrožič Franc, Ambrožič Jožef, Anžič Anton, Anžič Jožef, † Arh Luka. — Bartol Miroslav, Belec Franc, Benedik Valentin ml., Bergant Janez, Bertoneelj Valentin, Blaj Franc, Bleiweis Franc, Burnik Janez. — Caserman Ivan, Cegnar Janko, Cuderman Kristijan, Cvelbar Jožef. — Čadež Viktor, Čampa Leopold, dr. Čepon Anton, Črnilec Janez. — Dr. Demšar Jožef, Dimnik Martin, Dodič Anton, Dolenc Janez, † Dolinar Franc, Dolšina Janez, Drešar Janez, Drole Martin. — Eppich Jožef, Erker Jožef, Erzar Franc. — Ferjančič Franc, Ferkulj Jožef, Filler Venceslav, Fink Janez, Finžgar Franc, Fister Franc. — Gande Bogomir, Glinšek Franc, Gornik Anton, Gorše Martin, Govekar Franc, Grašič Jožef, dr. Grivec Franc, Gross Karel. — Habjan Janez, Hafner Anton, Hartman Jožef, Hiersche Franc, Hiti Franc, Hiti Franc ml., Hladnik Janez ml., Hrovat Janez, Hybašek Vojteh, Huth Feliks. — Jagodič Jožef, Jarc Alfonz, Jeglič Stanislav, Jenko Janez, Jenko Janez ml., Jenko Mihael, Jeraša Franc, dr. Jerè Franc, Jerič Alojzij, dr. Jerše Jožef, Ježek

Matej. — Kalan Janez, Kalan Janez ml., Kambič Alojzij, Kapus Jožef, Kastelic Anton, Kirar Franc, Klemenčič Janez, dr. Klinar Tomaž, Klopčič Franc, Kmet Mihael, Kogovšek Ivan, Kokel Franc, Kolenc Franc, Komlanec Anton, Kopitar Andrej, Koprivec Peter, Koretič Franc, Koritnik Ant., Košmerlj Alojzij, dr. Kotnik Jakob, Kovačič Anton, Kovič Jernej, Kraker Jožef, Kralj Franc, dr. Kraljič Janez, Kunaver Janez, Kunstelj Ignacij. — Lamovšek Matija, Lampič Ladislav, Langerholz Janez, Lavrič Andrej, dr. Lenček Ignacij, Lesar Janez, dr. Levičnik Alfonz, Lomšek Janez, Lončar Franc, Lovšin Anton. — Markež Franc, Markič Jožef, Martinčič Andrej, Mate Franc, dr. Merhar Alojzij, Meršolj Janez, Mlakar Janko, Moder Anton, Mramor Ivan. — Nahtigal Franc, Noč Matija, Novak Franc. — Oblak Janez, Oblak Valentin, Ogrizek Jakob, Omahen Ignacij, Omahna Jakob, dr. Opeka Mihael, Oražem Janez, Oražem Jožef, Orehar Anton, † Osolnik Franc. — Pahulje Franc, Papež Karel, Pavlin Andrej, Pavlin Jernej, Pečarič Franc, Pečarič Martin, Peček Alojzij, Pengov Franc, Perčič Mihael, Petrič Janez, Pintar Janez, Pipa Anton, Pipp Viljem, Plevnik Anton, Plot Karel, Podvinski Anton, Pogačar Janez, Pogačnik Anton, Poje Jožef, dr. Potočnik Ciril, Pravhar Jožef, Premrl Stanislav, Primar Janez, Pucelj Janez. — Dr. Ratajec Anton, Ravnikar Anton, Remškar Valentin, Rihar Janez, Rihar Matej, Rott Jožef, Rozman Jožef. — Schauer Avgust, Selan Anton, Sitar Valentin, Skubic Anton, dr. Slavič Matija, Smolič Anton, Stanonik Anton, Starman Franc, Stroj Alojzij, Studen Franc, Supin Karel, Sušnik Janez ml. — Škerbec Matija, Škoda Ignacij, Škrbe Stanislav, Šmit Franc, Šolar Jakob, dr. Šorli Peter, Štrancar Ignacij, Štrukelj Janez, Štular Martin, Šušteršič Franc, Švigelj Viktor. — Tavčar Matej, Tome Valentin, Turk Viktor. — Dr. Ušeničnik Aleš, dr. Ušeničnik Franc. — Veider Janez, Vidmar Franc ml., Vindišar Janez, Vodopivec Janez, Vodušek Vital, Volc Alojzij, Volc Jožef, Vovk Anton, Vovk Jožef. — Zabret Valentin, Zabukovec Janez, Zaplotnik Ignacij, Zevnik Mihael, Zorko Franc, Zupančič Franc, Zupančič Janez. — Žagar-Sanaval Janez, Železny Alojzij, Žerjav Janez, Žganjar Ignacij, Žust Ignacij, Žužek Karel. — Skupaj 207.

Za leto 1934 se naknadno objavlja: Čadež Viktor, Klinec Jernej, Peček Alojzij, Sega Viktor.

### Duhovne vaje v Domu duhovnih vaj.

Vseh udeležencev je bilo 413, in sicer: duhovnikov 119, akademikov 21, abiturientov 38, bogoslovcev 28, raznih iz drugih škofij 19, mož 31, fantov 157.

Iz ljubljanske škofije je bilo mož in fantov po dekanijah:

Ljubljana-mesto: Mar. Oznani.: mož 6, fantov 8; Sv. Peter: mož 5, fantov 5.

Ljubljanska okolica: Brezovica: mož —, fantov 7; Št. Vid: mož 1, fant 1.

Cerknica: Planina pri Rakeku: mož —, fanta 2; Stari trg pri Ložu: moža 2, fant 1.

Kamnik: Dob: mož —, fant 1; Kamnik: mož 1, fantje 3; Komenda: mož 1, fant —; Mengeš: mož —, fant 1; Motnik: mož 1, fant 1; Šmartin v Tuhinju: mož —, fant 1; Špitalič: mož 1, fantje 4; Vodice: mož —, fant 1.

Kočevje: Kočevje: mož —, fanta 2.

Kranj: Goriče: mož 1, fant —; Podbrezje: mož —, fant 1; Smlednik: mož —, fantov 18.

Leskovec: —

Litija: Dole: mož —, fantje 4; Kresnice: mož 1, fant —.

Loka: Črni vrh: mož —, fanta 2; Škofja Loka: mož —, fant 1; Železniki: mož 1, fant 1.

Moravče: Moravče: mož —, fant 1.

Novo mesto: —

Radovljica: Begunje: mož 1, fant —; Bled: mož 1, fant —; Breznica: mož 1, fant —; Radovljica: mož 1, fant —.

Ribnica: Dobropolje: mož 1, fant —; Ribnica: mož —, fant 1; Vel. Lašče: mož —, fantov 6; Vel. Poljane: mož —, fant 1.

Semič: Metlika: mož —, fantov 13; Podzemelj: mož —, fantje 4; Semič: mož —, fantov 19.

Šmarje: Stična: mož —, fantje 3; Polica: mož —, fantje 3.

Trebnje: Št. Rupert: mož 1, fant —; Sv. Križ pri Litiji: mož —, fantov 5.

Vrhnika: Borovnica: mož 1, fant —; Logatec: mož —, fant 1; Pre-serje: mož 1, fant —; Rovte: mož —, fantov 17; Št. Jošt: mož —, fantje 4; Vrhnika: mož 1, fant —.

Žužemberk: Ambrus: mož —, fanta 2; Dobrnich: mož —, fanta 2; Zagradec: mož 1, fant —; Žužemberk: mož —, fant 1.

Skupno: Iz 49 župnij: 31 mož in 157 fantov.

## 16.

### Razne objave.

Veroučiteljem strokovnih nadaljevalnih šol. Dne 18. marca 1935, štev. I. 9934/N, je ministrstvo za trgovino in industrijo ukazalo, da se poučuje v vseh strokovnih nadaljevalnih šolah — trgovskih in obrtnih — po eno uro na teden verouk. Z razpisom z dne 8. oktobra 1935, štev. 35.477/N, je isto ministrstvo predpisalo za verouk učni načrt. Kot učbeniki so v tem načrtu navedene tri hrvatske veroučne knjige. Sedaj je ministrstvo — dne 22. januarja 1936, štev. I. 42.409/N-35, na priporočilo škofijskih ordinariatov v Ljubljani in v Mariboru in na predlog predsedništva škofovskih konferenc v Zagrebu odobrilo kot učbenika za strokovne nadaljevalne šole knjigi: Alojzij Stroj: *Kratka zgodovina katoliške Cerkve*. Druga izdaja z 20 slikami. Cena 10 Din — in Alojzij Stroj: *Liturgika*. Nauk o bogočastnih obredih katoliške Cerkve. Tretja izdaja s 40 slikami. Cena 10 Din. V smislu predpisanega učnega načrta je knjiga »Kratka zgodovina katoliške Cerkve« primerna kot učbenik v prvem razredu strokovnih nadaljevalnih šol, »Liturgika« pa v drugem razredu imenovanih šol.

Mežnarije so proste zgradarine v smislu odloka fin. direkcije v Ljubljani z dne 4. februarja 1931, štev. 71.591, in z dne 17. januarja 1936, štev. 817/III. Zaradi tega se morejo na prošnjo oprostiti tudi dopolnilne prenosne takse.

»Popolni zakon«. Reklama priporoča nabavo knjige: Dr. Van de Velde: »Popolni zakon«, izdala »Umetniška propaganda« v Loki pri Zid. mostu. Opozarja se, da je knjigo obsodila kongregacija sv. oficija z dekretom z dne 14. marca 1931 (A. A. S. 1931, str. 117).

Za popravila pri orglah in harmonijah in za izdelavo novih harmonijev se javlja Anton Tramté v Medvodah. Strokovnjaki njegovo delo proglašajo za dobro, solidno, zato ga cerkvena predstojništva morejo za taka dela klicati. — Varujejo naj se pa popravljalcev, ki nimajo znanja in orgle večkrat bolj pokvarijo kakor popravijo.

**Consignatio festorum suppressorum** za leto 1936 je bila priložena 1. številki Škof. lista.

**Orglarska šola.** Položnice za nakazanje prispevka v l. 1936 so priložena tej številki Škof. lista.

17.

## Slovstvo.

Dr. Franc Grivec: **Žitje Konstantina in Metodija.** Mohorjeva tiskarna v Celju 1936. Cvetje iz domačih in tujih logov: 8. zvezek. — Knjižica je izšla za jubilejno leto smrti sv. Metoda. Kakor je priporočena na drugem mestu v tej številki lista, se priporoča tudi tu. V njej je nabrana mnogo dragocenega gradiva.

Peleasa: **Friderik Ozanam**, ustanovitelj Vincencijevih konferenc. 1936. Izdala in založila Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega v Ljubljani. Tiskala Misijonska tiskarna v Grobljah. Cena 6 Din. — Knjižico, ki jo krase lepe slike in popisuje življenje tega velikega človekoljuba, toplo priporočamo.

**Marijin list**, verski list Slovenske krajine, ki ga urejuje znani duhovnik Jožef Klekl in je edini list o Mariji v slovenskem jeziku, toplo priporočamo v naročbo. Obrniti se je v Črensovce.

»Knjižice«: Izšli so zvezki: **Sveti križev pot**, **Dar sv. spovedi**, **Zedinjenje**, **Papež in proletarci**. — Zbirka se ponovno priporoča.

Št. 959.

18.

## Konkurzni razpis.

S tem se razpisuje župnija **Cerklje** v kranjski dekaniji.

Pravilno opremljene prošnje je nasloviti in poslati na škofijski ordinariat v Ljubljani.

Rok za vlaganje prošenj se zaključi dne 12. aprila 1936.

V Ljubljani, dne 5. marca 1936.

† Gregorij,  
škof.

19.

## Škofijska kronika.

Iz Amerike se je vrnil prevz. gospod ordinarij dne 12. januarja 1936, potem ko je obiskal skoraj vse slovenske naselbine in župnije v Združenih državah.

**Apostolska vizitatorja semenišč.** Z dekretom sv. kongregacije semenišč in univ. študija z dne 6. januarja 1936, števil. 28/34/10, sta bila imenovana za vizitatorja semenišč v letu 1936: msgr. dr. Josip Ujčić, univ. profesor v Ljubljani, za vsa semenišča v Jugoslaviji, razen obeh ljubljanskih; za obe ljubljanski pa: msgr. dr. Marko Alaupović, apost. protonotar in stolni prošt v Sarajevu.

**Imenovan** je bil za dekana kranjske dekanije Matija Škerbec, župnik v Kranju.

**Umeščen** je bil: Franc Pfaffar, župnik v Št. Gotardu, dne 3. marca 1936 na župnijo Velesovo.

**Podeljena** je bila župnija Št. Gotard Ivanu Vodopivcu, župniku v Št. Juriju pod Kumom (umeščen dne 3. marca 1936).

**Imenovani** so bili: Jožef Košir, prefekt v Marijanišču v Ljubljani, za suplenta veroučitelja na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani; Jožef Hostnik, kaplan v Dolu pri Ljubljani, za veroučitelja-pripravnika na drž. narodni šoli v Kočevju; Martin Tekavec, C. M., za kurata v ban. umobolnici na Studencu; dalje kot župni upravitelji: Franc Kirar, kaplan v Št. Vidu pri Stični, za Novo Oselico; Viljem Pipp, kaplan v Cerkljah pri Kranju, za to župnijo, in Franc Pleša, beneficiat v Šmartnem pri Litiji, za Št. Jurij pod Kumom.

**Premešчени** so bili: Janko Preželj, prefekt v zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Št. Vid pri Stični; dalje kot kaplani: Jožef Rott iz Preddvora v Dol pri Ljubljani, Franc Mozetič z Dobrove pri Ljubljani v Kostanjevico in Alojzij Jenko s Trebelnega v Loški potok.

**Stalno upokojen** je bil Jožef Kranjc, župnik v Zlatem polju.

**V Argentino** med slovenske izseljence je odšel Janez Hladnik, kaplan v Kostanjevici.

**Ordinacije:** Prezbyterat je prejel dne 8. marca 1936 fr. Nikolaj Bregant, O. Cart.

**Umrli** so: Ludovik Schiffrer, župnik v pok., v Žalni dne 20. januarja 1936, v starosti 70 let; Luka Arh, profesor škof. klas. gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano, dne 13. februarja 1936, v starosti 60 let; Franc Dolinar, župnik in dekan v Cerkljah pri Kranju, dne 18. februarja 1936, v starosti 77 let. — Naj v miru počivajo!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,

dne 9. marca 1936.

† Gregorij,

škof.

Jože Jagodic,

v. d. ravn.

---

Vsebina: 3. Gg. duhovnikom za l. 1936. — 4. Kanonična vizitacija in birmovanje. — 5. Pastoralne konference l. 1936. — 6. Odpustki za molitev ob zvonjenju ob petkih. — 7. Izpiti duhovnikov po kan. 130. — 8. Novomašniki l. 1936. — 9. Podpisovanje prošnje za beatifikacijo A. M. Slomška. — 10. Proslava obletnice smrtne dne sv. Cirila. — 11. Izpitno gradivo za kateh. izpite. — 12. Kje naj se zakon okliče in kje naj bo poroka? — 13. Sprememba župnijskih mej. — 14. Nagrobnice. — 15. Duhovne vaje v l. 1935. — 16. Razne objave. — 17. Slostvo. — 18. Konkurni razpisi. — 19. Škofijska kronika.

---

Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Odgovorni urednik: Jože Jagodic.  
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč.